

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta
Katedra trestního práva

Diplomová práce

Metodika vyšetřování drogových trestných činů
(vybrané problémy)

Vedoucí diplomové práce:
RNDr. Petr Štourač

Diplomant:
Jakub Pilný
5. ročník
Fleischnerova 13
635 00 Brno

PROHLÁŠENÍ:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Metodika vyšetřování drogových trestných činů“ vypracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal, způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Brně dne: 3. dubna 2008

PODĚKOVÁNÍ:

Velký dík patří především panu RNDr. Petru Štouračovi jako vedoucímu diplomové práce, za jeho podporu a ochotu pomoci při zpracování této práce.

Dále také Mgr. Ivo Hahnovi, PhD. z Městského státního zastupitelství v Brně, za možnost seznámení se s denní činností státního zástupce.

Poděkovat chci své mamince a uctít takto její památku a otci za podporu při náročném studiu a také své přítelkyni za pomoc a pochopení.

OBSAH:

I. ČÁST	5
1. ÚVOD A CÍL DIPLOMOVÉ PRÁCE	5
2. VYSVĚTLENÍ POUŽÍVANÝCH POJMŮ V DROGOVÉ PROBLEMATICE	7
3. ROZDĚLENÍ DROG A STRUČNÝ POPIS JEJICH NEJTYPIČTĚJŠÍCH ZÁSTUPCŮ	10
3.1. DROGY PŘÍRODNÍHO PŮVODU.....	10
3.2. DROGY POLOSYNTETICKÉ	12
3.3. DROGY SYNTETICKÉ.....	15
4. DROGOVÁ PROBLEMATIKA V EVROPSKÉ UNII.....	17
5. DROGOVÁ SCÉNA V ČESKÉ REPUBLICE.....	22
6. LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA DROGOVÉ PROBLEMATIKY, „DROGOVÉ“ TRESTNÉ ČINY – SOUČASNÁ SITUACE V ČESKÉ REPUBLICE	26
II. ČÁST	33
7. METODIKA VYŠETŘOVÁNÍ DROGOVÉ KRIMINALITY.....	33
7.1. KRIMINALISTICKÁ CHARAKTERISTIKA DROGOVÉ KRIMINALITY	35
7.2. TYPICKÉ STOPY	38
7.3. VYŠETŘOVACÍ SITUACE.....	39
7.4. ZVLÁŠTNOSTI POČÁTEČNÍCH ÚKONŮ.....	41
7.5. ZVLÁŠTNOSTI NÁSLEDNÝCH ÚKONŮ	44
8. PROTIDROGOVÁ POLITIKA STÁTU.....	49
9. PREVENCE ZNEUŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK.....	52
10. ZÁVĚR.....	55
11. POUŽITÁ LITERATURA.....	57

I. ČÁST

1. ÚVOD A CÍL DIPLOMOVÉ PRÁCE

Drogy a závislost na drogách, ať již rostlinného či syntetického původu, je celosvětovým problémem. Drogově závislí jedinci hnaní potřebou získat drogu nezřídka k jejímu získání porušují zákon a dopouštějí se trestné činnosti. Avšak kromě bezprostředního ohrožení společnosti prostřednictvím kriminální činnosti zasahuje lidskou společnost závislost na drogách i v jiných oblastech. Tím je v souvislosti s rozšiřováním drogově závislých i šíření nebezpečných nemocí (například žloutenky či dosud stále neléčitelné nemoci AIDS), k jejichž přenosům dochází nejčastěji v souvislosti s intravenózní aplikací drog.

Dále je to nelítostný „narkobiznis“, který zaplavuje celý náš svět drogami bez ohledu na tisíce mrtvých, které za sebou ročně zanechá a to zejména z řad mladých konzumentů. Tyto „obchody“ ničí nejen samotné uživatele drog, ale i jejich rodiny a navrtávají už tak křehké základy naší společnosti. Z ekonomického pohledu patří nelegální obchod s drogami k nejvýnosnějšímu „podnikání“ a spolu s nelegálním obchodem se zbraněmi a prostitutí slouží jeho výnosy mnohdy jako zdroj financování terorismu. Terorismu a organizovanému zločinu usnadňuje činnost i skutečnost, že s větší integrací jednotlivých států v rámci Evropské unie odpadají různá omezení, která mnohdy přispívala k potírání těchto nelegálních aktivit. V současné době je Česká republika jako členský stát Evropské unie „otevřena“ ze všech stran. To přináší kromě nesporných výhod především prohlubování organizovaného zločinu a jeho rozrůstání do enormních rozměrů.

Někteří odborníci na drogovou problematiku např. Komorous, Vaněček a další, se domnívají, že boj s drogami je nekonečný a pokud zde bude poptávka po těchto „produktech“, bude vždy existovat nabídka¹. Jakkoli bude snaha Policie ČR, nevládních organizací a samotné společnosti vytrvalá, nebude možné zneužívání drog ze společnosti

---

¹ Bulletin Národní protidrogové centrály (dále jen NPC) č. 2, ročník 2007.

eliminovat. Ale přesto je třeba tak činit a ze všech sil se snažit odolat krátkodobě lákavému opojení, které drogy přinášejí, jejich následky totiž bývají obvykle katastrofální.

Cílem mé diplomové práce je oblast metodiky vyšetřování drogové kriminality s tím, že první část diplomové práce je věnována rozdělení drog se zaměřením na drogy, které se nejvíce užívají na území České republiky, dále je tato část věnována legislativní úpravě drogové kriminality v České republice a drogové kriminalitě v rámci EU a celosvětově. Druhá část diplomové práce se zaměřuje na vybrané aspekty metodiky vyšetřování drogové kriminality, především její charakteristiku, typické stopy a některé úkony vyšetřování. Stejně jako v první i ve druhé části využívám svých poznatků z bezmála roční praxe na Městském státním zastupitelství v Brně, kde jsem měl možnost více nahlédnout do praktické činnosti státních zástupců, jejichž agendu tvoří drogová kriminalita. Věřím, že tato práce bude pro každého, kdo ji bude číst, dobrým úvodem do složité problematiky drogové kriminality a stejně jako mně poslouží k dalšímu prohlubování znalostí v této oblasti trestního práva.

2. VYSVĚTLENÍ POUŽÍVANÝCH POJMŮ V DROGOVÉ PROBLEMATICE

Stejně jako se v každém odvětví či oboru setkáváme se specifickými pojmy a názvoslovím, tak i drogová problematika má své výrazy a pojmy bez jejichž znalosti není možné danému problému smysluplně porozumět. Z tohoto důvodu je nutné uvést nejpoužívanější pojmy a vysvětlit jejich význam. V abecedním pořadí to jsou:²

Abúzus – nadměrné užívání, zneužívání, případně užívání drog v nevhodném období např. (v těhotenství, při práci apod.).

Adiktologie - věda zabývající se etiologií, prevencí, léčbou a výzkumem závislosti.

Alkohol – látka patřící do skupiny organických sloučenin obsahující jeden nebo více hydroxylových (-OH) skupin. Neodborný termín „alkohol“ typicky poukazuje na etylalkohol (ethanol). Ethanol (C₂H₅OH) je hlavní psychoaktivní složka alkoholického nápoje.

Dealer – člověk, který je článkem řetězce obchodování s drogami.

Detoxikace – proces, kterým se organismus zbavuje jedovatých látek.

Distributor – obvykle nejnižší článek prodejního řetězce s drogami.

Droga – význam tohoto slova byl dříve chápán ve smyslu suroviny rostlinného nebo živočišného původu používané k výrobě léků. V současné době je tento pojem chápán v užším významu a to především v oboru farmacie. Od roku 1969 Světová zdravotnická organizace (WHO) označuje tímto pojmem „*jakoukoli látku, která je do živého organismu zavedena s tím, že je schopna změnit jednu či více funkcí tohoto organismu*“. Látka

---

² STRAUS, J. *Metodika vyšetřování drogové kriminality*. 2006, s. 7.

označovaná jako „droga“ (bez ohledu na to, zda se jedná o látku přírodní či syntetickou) musí splňovat dva základní předpoklady: musí mít schopnost ovlivňovat prožívání reality (tzv. psychotropní efekt) a za druhé musí vyvolávat závislost. Zákonná úprava v českém trestním právu nezná pojem „droga“, ale používá termín „návyková látka“ dle ustanovení § 89 odst. 10 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon (dále jen trestního zákona nebo TZ).

Drogová kriminalita – v užším pojetí zahrnuje trestné činy dle hlavy čtvrté zvláštní části trestního zákona, tj. trestné činy nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů dle § 187, § 187a, §188 TZ a trestný čin šíření toxikomanie dle § 188a TZ. V širším pojetí zahrnuje takové trestné činy, v nichž drogy hrají určitou roli. Jedná se o trestné činy § 201 a § 201a dle hlavy páté zvláštní části TZ a další trestné činy uvedené ve zvláštní části trestního zákona.

Drogová závislost – psychický a také fyzický stav, vzniklý z působení drogy na organismus, který je charakteristický nutkáním brát drogu stále nebo pravidelně.

Intoxikace – ovlivnění drogou, otrava organismu.

Jed – látka rostlinného, živočišného, nerostného původu nebo připravená synteticky se schopností vyvolat v organismu chorobné změny případně vést k jeho zničení. Co se považuje za jedy, stanoví vláda nařízením.

Narkoman - osoba závislá na psychotropních látkách obecně tlumivého účinku (opiáty).

Narkotika – v medicíně se za narkotika považuje opium a jeho deriváty. Pozitivním účinkem je potlačení bolesti, negativním je jejich zneužívání za účelem jejich euforie.

Návyková látka – takovou látkou se rozumí dle § 89 odst. 10 TZ alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobivé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.

Omamná a psychotropní látka (dále jen OPL) – dle §195 TZ zvláštní zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách (dále jen zákon o návykových látkách) stanoví, co se považuje za omamné látky, psychotropní látky, přípravky obsahující omamnou nebo psychotropní látku nebo za prekurzory ve smyslu ustanovení § 187, §187a a §188 TZ. Jsou to návykové, omamné a psychotropní látky uvedené v přílohách č. 1 až 7 zákona o návykových látkách.

Pomocné látky – chemické látky používané k výrobě a konečné úpravě drog.

Prekurzory – chemické látky používané jako výchozí surovina pro výrobu určitého druhu drog.

Prevalence - odhady tvořící v adiktologickém výzkumu skupinu studií, jejichž prostřednictvím se stanovuje celkový počet osob dle určitého společného znaku (např. užívání kokainu).

Psychotropní látka – látka ovlivňující stav psychiky působením na centrální nervový systém (CNS).

Toxikomanie – periodická nebo chronická závislost na droze, provázená nepřekonatelnou potřebou drogu užívat případně zvyšovat její dávky.

Závislost fyzická – závislost organismu na droze, kdy droga se stává součástí metabolismu a organismus bez ní nedokáže normálně fungovat.

Závislost psychická – závislost na droze projevující se „touhou“ po příjemných zážitcích vyvolaných drogou.

3. ROZDĚLENÍ DROG A STRUČNÝ POPIS JEJICH NEJTYPIČTĚJŠÍCH ZÁSTUPCŮ

Drogy můžeme dělit z několika hledisek a do několika různých skupin. V současné době je drogám a drogové kriminalitě věnováno poměrně hodně prostoru v médiích a to především v souvislosti s připravovanou novou trestněprávní úpravou. V důsledku toho se laická veřejnost nejčastěji setkává s rozdělením drog na „měkké“ a „tvrdé“. S tímto dělením počítá i nový trestní zákoník a diferencuje drogy dle míry vzniku fyzické či psychické závislosti a dle jejich společenské nebezpečnosti.³ Dalším možným dělením drog, je dělení na konopné drogy, halucinogeny, opiáty a stimulancia.⁴ Třetím dělením je dělení na drogy dle jejich původu a vzniku. Tímto rozdělením je možné rozlišovat drogy přírodní, polysyntetické a syntetické.⁴ Následující kapitola bude věnována právě rozdělení drog dle jejich původu a vzniku.

3.1. Drogy přírodního původu

Skupina těchto drog je charakteristická tím, že se tyto drogy volně vyskytují v přírodě v rostlinné či živočišné formě a není proto třeba k jejich přípravě používat chemické látky. Jedná se především o konopné drogy, listy keře Koka pravá, halucinogenní drogy rostlinného původu a z hub (např. meskalín, durman, psilocybin), halucinogenní drogy živočišného původu (např. bufetenin). Tyto látky je pak možné užívat kouřením, pitím odvarů z těchto látek nebo žvýkáním.

U konopných drog jsou nejčastěji rozlišovány tři druhy konopí⁵: *Cannabis sativa*, *Cannabis indica* a *Cannabis ruderalis*. Každý druh konopí je rostlina dvoudomá tzn., že je samčí i samičí. Samičí je z hlediska psychoaktivních látek významnější. Psychoaktivní látky

---

³ Důvodová zpráva k novému trestnímu zákoníku par. 282

⁴ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. a kol. *Drogy – vybrané kapitoly*. 1. vyd. 2005, str. 49

⁵ KALINA, K. a kol. *Drogy a drogové závislosti* 1. díl. 2003, s. 174.

v konopí jsou známy od roku 1964, kdy byla zjištěna přítomnost látek dnes nazývaných cannabinoidy s neaktivnějšími látkami, kterými jsou 8trans-tetrahydrocannabinol a delta-9-trans-tetrahydrocannabinol, které jsou tedy psychicky neaktivnějšími látkami. Konopné drogy jsou nejvíce zneužívány ve dvou základních formách. Jedná se o marihuanu a hašiš.

Marihuana je sušené samičí květenství konopí světle až tmavě zelené barvy. Co se týče obsahu psychoaktivní látky, ta se u marihuany z domácí produkce pohybuje v rozmezí 2 - 8 %, v marihuaně zahraniční produkce dosahuje hodnot až 3x vyšších.⁶

Hašiš je konopná pryskyřice, tmavě zelené až hnědé barvy, která však oproti marihuaně vykazuje až 40 % obsah psychoaktivních látek⁷.

Konopné drogy se aplikují nejčastěji kouřením z dýmek, případně jako jointy, je možné je přidávat do potravy, listy se zpracovávají formou vývaru nejčastěji v plnotučném mléce. Účinek se po vykouření drogy dostavuje do několika minut a brzy je provázen typickými následnými příznaky aplikace drogy, kterými jsou značné sucho v ústech a hlad. Vylučování drogy z organismu trvá poměrně dlouhou dobu, poločas rozpadu se uvádí cca 30 hodin po aplikaci drogy. Rizika z užívání konopných drog jsou příznačná až při jejich dlouhodobém užívání, kdy může docházet k poruše krátkodobé paměti a poruchám schopnosti se dlouhodobě soustředit a dále dochází pochopitelně ke vzniku rakoviny plic.

Počátkem roku 2008 byla publikována studie Wiley-Blackwell, která přichází se zjištěním, že u kuřáků marihuany dochází k rozedmě plic o dvacet let dříve než u kuřáků tabáku. Tím, že kuřáci marihuany inhalují velmi horký kouř co nejhlouběji a snaží se ho v sobě udržet co nejdéle a potom ho vyfukují velmi pomalu, je predisponuje ke vzniku závažnějšího poškození plic a jsou také náchylnější ke vzniku bulózní plicní choroby než kuřáci cigaret.⁸

---

⁶ KALINA, K. a kol. *Drogy a drogové závislosti* I. díl. 2003, s. 175.

⁷ KALINA, K. a kol. *Drogy a drogové závislosti* I. díl. 2003, s. 176.

⁸ <http://www.blackwell-synergy.com/?cookieSet=1>

Psilocybin je psychoaktivní látka vyskytující se v houbách rodu *Psilocibe*, jejichž některé druhy běžně rostou i na území ČR. Lysohlávky jsou velmi nebezpečné, protože je takřka nemožné zjistit množství psychoaktivní látky v houbě, a proto snadno dochází k předávkování. Tyto houby se sbírají v období konce srpna až konce listopadu, velmi snadno se usuší a následně se perorálně užívají. K překrytí nepříjemné chuti je možné je namáčet do cukru či medu.

3.2. Drogy polosyntetické

Polosyntetické drogy jsou takové, k jejichž výrobě se používá přírodní surovina jako základ, ale je nutné z této přírodní suroviny oddělit účinnou látku a dál ji zpracovat chemickou cestou. Některé z nich lze však v dnešní době vyrobit i čistou syntézou. Typickými představiteli jsou např. kokain, heroin a LSD.⁹

Kokain¹⁰ je alkaloid jihoamerického keře koky (*Erythroxylon coca*). Ten byl poprvé izolován v roce 1855 a od roku 1884 se používal (a v některých zemích dodnes používá) jako lokální anestetikum při chirurgických operacích očí, nosu, stomatologických výkonech. Po izolaci z kokových listů se zpravidla převádí chemickou cestou na hydrochlorid kokainu.

Nejčastějším způsobem užívání je inhalace (šňupání), někdy se ale užívá injekčně v roztocích nebo se vtírá do sliznic (především pohlavních orgánů jako afrodisiakum). Cenově přístupnější variantou hydrochloridu kokainu je crack (kokainová báze), která se z kokainu poměrně snadno vyrábí a to tepelnou úpravou hydrochloridu kokainu a užívá se kouřením.¹¹ Účinky kokainu nastupují v závislosti na podané dávce, ale vlastní účinek přetrvává cca hodinu. Po užití se dostavuje euforie, pocit slasti a zvyšuje se libido.

---

⁹ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. a kol. *Drogy – vybrané kapitoly*. 1.vyd.2005, str. 49

¹⁰ KALINA, K. a kol. *Drogy a drogové závislosti* 1. díl. 2003, s. 161.

¹¹ KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1.vyd. 2005, str. 437

Dlouhodobé negativní účinky jsou spojeny především se značnou psychickou závislostí, která je u kokainistů extrémní, a s ní související především zdravotní problémy jako je poškození nosní sliznice a mohou se dostavovat i halucinace.

Na americký trh bude v průběhu roku 2008 uveden lék, který má potlačovat bažení a euforii závislých na stimulancích pod obchodním názvem Sabrill. A pokud bude schválen, půjde o první oficiální lék pro léčbu závislosti na kokainu a metamfetaminu (pervitinu).

Heroin¹² byl objeven již v roce 1874 coby diacetylmorfin a z počátku byl považován za účinný lék proti závislosti na morfinu nezpůsobující závislost. Vyrábí se rafinací (zjemněním) surového opia. Díky chemické přípravě polysyntetického heroinu páchne konečný produkt obvykle po octu, kdy pro potlačení této „vůně“ se před prodejem smíchává nejčastěji s cukrem, sušeným mlékem či sodou.¹³ Nejčastěji se heroin aplikuje nitrožilně (více než 90 % případů), je možné ho i šňupat nebo kouřit. Heroin je opioid a po aplikaci se dostavuje stav naprosté pohody a euforie. Jedná se však o drogu, která po několika užitích způsobuje extrémní fyzickou a psychickou závislost. V ČR se závislost na heroinu léčí podáváním různých substitučních látek, např. metadon, který je vyráběn pouze k těmto potřebám, avšak je v poslední době zneužíván jako náhražka heroinu v době, kdy toxikoman nemá heroin a to i přesto, že jeho podávání je možné pouze ve specializovaných zařízeních a dále např. Subutex. Substituční léčba závislostí na opioidech pomocí metadonu představuje pravděpodobně nejlépe prozkoumanou léčbu tohoto typu závislostí vůbec. Vědecké poznatky přinesly zjištění, že substituční léčba dokáže snižovat trestnou činnost, riziko přenosu infekčních chorob i počet úmrtí spojených s drogami.¹⁴ Od února 2008 je v Česku k dispozici nový substituční lék pro léčbu závislosti na heroinu s názvem Suboxone¹⁵. Na rozdíl od v současné době užívaného Subutexu by Suboxone neměl být zneužitelný k nitrožilní aplikaci. Počet lidí závislých na Subutexu přitom v Česku neustále vzrůstá a v současné době se pohybuje dle Národního monitorovacího střediska pro drogy

---

¹² KALINA, K. a kol. *Drogy a drogové závislosti* 1. díl. 2003, s. 161.

¹³ VIŠŇOVSKÝ, P. *Bludný kruh toxikománií*. 1998, s. 90.

¹⁴ MIOVSKÝ, M. a kol. *Vězeňství a nelegální drogy (sborník textů)*. 2003, s. 99.

¹⁵ http://www.ceskenoviny.cz/vyhledavani/index_view.php?id=291525

a drogové závislosti kolem 4 300. Vzhledem k tomu, že Subutex může předepsat jakýkoli lékař, je tedy možné se k němu velmi snadno dostat. Ceny Subutexu se v lékárnách pohybují kolem cca 870 Kč za balení 7x 8mg tablet, na černém trhu pak zhruba 400 Kč za jednu 8mg tabletu. O víkendech a svátcích, kdy se dostupnost Subutexu snižuje díky tomu, že lékárny mají zavřeno a většina lékařů neordinuje, stoupá jeho cena až na 800 Kč.¹⁶

LSD se vyskytuje na černém trhu v dvou základních formách tzv. *tripů* (což je název pro samotný prožitek z látky nebo název pro malý papírek velikosti cca 5x5 mm napuštěný účinnou látkou) a *krystalů* (kdy se jedná o malé granulky). Obě zmíněné formy drogy se užívají perorálně a nechají se v ústech pod jazykem postupně rozpustit. Účinnou látkou je diethylamid kyseliny lysergové – LDS 25. Obsah účinné látky se pohybuje v závislosti na výrobcích. V dnešní době se obsah účinné látky pohybuje kolem 50 - 80 mikrogramů (dříve to byly až 3x vyšší hodnoty).¹⁷

Po užití drogy se dostavuje od několika minut do cca hodiny (v závislosti na obsahu účinné látky) intoxikace, která trvá 4 – 8 hodin. Intoxikace je doprovázena pocitem euforie, dobrou náladou a je značně zvýšená vnímavost barev a zvuků. V souvislosti s vyššími dávkami se mohou dostavit tzv. *bad tripy* (halucinace, paranoia, poruchy paměti) dále také stavy depersonalizace (odosobnění), které mohou být prožívány jako pocitem ztráty citlivosti v části nebo celém těle (např. pocitem ztráty končetiny). S ohledem na rizika, která souvisejí především s možností předávkování z důvodu špatného odhadnutí množství účinné látky, nebyla na LSD prokázána závislost ve smyslu jiných skupin drog.¹⁸

---

¹⁶ <http://www.re-start.cz/cz/tiskove-centrum/pro-verejnost/nejcastejsi-otazky/>

¹⁷ KALINA, K. a kol. *Drogy a drogové závislosti* 1. díl. 2003, s. 169.

¹⁸ KALINA, K. a kol. *Drogy a drogové závislosti* 1. díl. 2003, s. 171.

3.3. Drogy syntetické

Tato skupina drog je bezvýjimečně svázána s chemickými procesy nutnými k jejich přípravě. Jedná se o látky připravované chemickou cestou jako je např. pervitin nebo extáze.¹⁹

Pervitin (metamfetamin) je látka ze skupiny amfetaminů. Jedná se o nejčastěji užívanou stimulační drogu v ČR běžně označovanou jako piko, perník, peří. Pervitin pochází především z domácí produkce. Jeho příprava není nikterak složitá a používají se k ní volně dostupné léky obsahujících pseudoefedrin (např. Nurofen Stopgrip) nebo se ve velkém vyrábí z efedrinu. Pervitin se prodává ve formě bílého prášku někdy mírně dohněda nebo růžova zbarveného příměsí jódu použitého při výrobě. V ČR je obvykle distribuován v podobě „psaníček“ – prášek je zabalen do papírku ve tvaru obdélníku. Aplikuje se z počátku šňupáním a postupně se přechází k injekčnímu podávání. Pervitin je psychostimulant: navozuje pocit euforie, odbourává únavu organismu, usnadňuje a zlepšuje proces zapamatování si a zvyšuje pozornost. Avšak je zde vysoké riziko návyku a s ním spojené zdravotní problémy. Dle Výroční zprávy o stavu ve věcech drog v ČR v r. 2006 tvoří 2/3 problémových uživatelů drog z celkového počtu cca 30 000 právě uživatelé pervitinu. Pervitin také představuje příčinu více než poloviny z počtu všech léčení závislosti na nealkoholových drogách v ČR a předávkování pervitinem se nemalou měrou (cca 35%) podílí na celkové drogové úmrtnosti.²⁰

Extáze je látka chemicky odvozená od amfetaminu, patří mezi fenyletylaminy a její chemický název je 3, 4metylendioxy-N-metylmamfetamin (odtud její zkratka MDMA). V čisté formě se vyskytuje jako bílá, krystalická a silně hořká látka. Na trhu je obvykle dostupná ve formě tablet či kapslí. Forma tablet je různorodá, typicky bývá z jedné strany obrázek (vytlačené e, holubice, delfin) a z druhé strany zlomová rýha. Běžně užívaná dávka se pohybuje nejčastěji v rozmezí 80 - 100mg. Po užití drogy se dostavuje pocit uvolnění, zvyšuje se schopnost vcítit se do ostatních lidí, pocit lásky a zvyšuje se

¹⁹ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. a kol. *Drogy – vybrané kapitoly*. 2005, s. 49.

²⁰ KALINA, K. a kol. *Drogy a drogové závislosti* 1. díl. 2003, s. 166.

schopnost komunikovat s lidmi. Nejzávažnějšími komplikacemi při užívání extáze je hypertermie (přehřívání organismu) zapříčiněná nedostatečným pitným režimem, kdy při celonoční zvýšené aktivitě na různých zábavách (parties) dochází k nadměrnému spotřebování vody a minerálů v organismu.²¹

K výrobě polosyntetických a syntetických drog jsou zapotřebí prekurzory a pomocné látky, což jsou substance používané při výrobě takových komodit, jako jsou např. parfémy, barviva, pigmenty a farmaceutické produkty. Nicméně díky jejich odpovídajícím chemickým vlastnostem jsou však využívány v nelegálních laboratořích při výrobě drog.²²

Prekurzory - jsou do značné míry specifické a určující pro výrobu té či oné drogy. Každý prekurzor je sám o sobě vestavěn do vyrobené drogy a každý se značnou měrou podílí na konečné molekulární struktuře této drogy. To znamená, že bez určitého prekurzoru se nedá vyrobit konkrétní druh drogy.

Pomocné látky - dělíme na dvě kategorie, a to na rozpouštědla a reakční činidla. Ačkoliv jsou tyto chemikálie při výrobě drog důležité, jejich použití je méně specifické a určující pro výslednou produkci drog. Mohou být totiž snadno nahrazeny jinými chemickými látkami při dosažení stejného konečného produktu. Pomocné látky jsou chemikálie, které jsou rozšířeny po celém světě a běžně se používají v různých odvětvích chemického průmyslu.

A) **rozpouštědla** - jedná se o tekutá média, ve kterých jsou chemikálie rozpouštěny za účelem vzájemných reakcí.

B) **reakční činidla** - jsou to chemikálie, které jsou potřebné k přeměně prekurzoru na drogu. Do této kategorie patří kyseliny a zásady.

Prekurzory a pomocné látky jsou zařazeny v Příloze č. 9, 10 a 11 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách.

---

²¹ KALINA, K. a kol. *Drogy a drogové závislosti* 1. díl. 2003, s. 202.

²² ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. a kol. *Drogy – vybrané kapitoly*. 2005, s. 49.

4. DROGOVÁ PROBLEMATIKA V EVROPSKÉ UNII

Užívání drog je celosvětový problém, který se nevyhýbá žádnému státu, natož stále bohatším státům Evropské unie (dále jen EU). I když EU vynakládá na opatření vedoucí ke snížení nabídky a poptávky po drogách značné finanční prostředky ze společných rozpočtů, není možné říci, že by k výše zmíněným cílům znatelně docházelo.

Konopí je v celosvětovém měřítku nejužívanější nelegální drogou.²³ V EU je běžné užívání tří hlavních forem konopí: konopné pryskyřice, rostlin konopí a mnohem méně běžného, konopného oleje. Z neevropských zemí zůstává Maroko²⁴ v pozici hlavního mezinárodního výrobce konopné pryskyřice, a přestože z nedávného výzkumu vyplynulo, že v letech 2004 až 2005 se plocha využívaná pro pěstování konopí zmenšila asi o 40 %, stále se odhaduje, že tato země produkuje zhruba 70 % konopné pryskyřice spotřebované v EU. Konopná pryskyřice je pašována do EU přes Iberský poloostrov. Ačkoli je Maroko zdaleka nejdůležitějším producentem pryskyřice pro evropský trh, je rovněž hlášen výskyt konopné pryskyřice původem z jiných zemí např. z Moldavska. V roce 2005 činily záchyty konopné pryskyřice celosvětově 1 302 tun ve srovnání s 4 644 tunami rostlin konopí, přičemž oba údaje byly nižší ve srovnání s rokem 2004. V západní a střední Evropě nadále docházelo k záchytům pryskyřice (70 %), zatímco záchyty rostlin konopí zůstaly soustředěny v Severní Americe (64%).²⁵ V roce 2005 bylo v EU zachyceno odhadem 909 tun konopné pryskyřice, z čehož asi polovina záchytů ve Španělsku. Průměrná nebo obvyklá spotřebitelská cena konopné pryskyřice a rostlin konopí se lišila jak mezi jednotlivými zeměmi, tak i v rámci každé země, přičemž většina zemí uváděla ceny konopných produktů v rozpětí 4 až 10 € za gram. Nicméně hlášené průměrné nebo obvyklé ceny za oba typy konopí se pohybovaly mezi 2 až 15 € za gram. Podle konzervativního odhadu konopí užije alespoň jednou (celoživotní prevalence) více než

---

²³ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. a kol. *Drogy – vybrané kapitoly*. 2005, s. 15.

²⁴ EMCDDA. Stav drogové problematiky v Evropě. Lisabon, 2007, ŠTABLOVÁ, R. a kol. *Drogy – vybrané kapitoly*. 2005, s. 15.

²⁵ Zpráva UNODC za rok 2007.

70 milionů dospělých Evropanů, což je v průměru téměř čtvrtina (22 %) všech obyvatel ve věku 15 až 64 let.

Kokain je po konopí druhou nejčastěji obchodovanou nelegální drogou na světě. Základní principy obchodování s kokainem v zemích EU jsou i přes některé regionální rozdíly v zásadě stejné.²⁶ Obchodníci s kokainem jsou v posledních letech mnohem aktivnější, což souvisí především s rostoucím zájmem o tuto drogu ze strany konzumentů. Dle výroční zprávy EMCDDA²⁷ se odhaduje, že kokain za svůj život užilo více než 12 milionů Evropanů, což představuje 4% všech dospělých. Užití kokainu v posledním roce uvádí nejméně 4,5 milionu Evropanů. Prevalence užívání kokainu, stejně jako ostatních nelegálních drog, se soustředí mezi mladé dospělé ve věku 15 až 34 let. Vzhledem k dvojnásobnému objemu zadrženého kokainu v EU je evidentní, že se EU stává hlavním odbytištěm této drogy. Nic se nezměnilo na tom, že největším producentem kokainu je Kolumbie, z níž se přes Karibskou oblast dostává kokain právě do zemí EU. Kokain se do zemí EU dostává především přes Španělsko a Nizozemí. I když by se mohlo zdát, že kokain je droga rozšířená především v západních státech EU a v USA, tak v posledních letech se i v zemích střední a východní Evropy stále častěji setkáváme s nárůstem zneužívání této látky. Důvodem je prodejní cena, která u kokainu již není tak vysoká a tím pádem je droga „bohatých“ stále více dostupná. Polsko jako jedna z postsocialistických zemí se stala hlavním státem využívaným zločineckými organizacemi pro transport kokainu do západních států EU. Nejběžnějším způsobem pašování je lodní dopravou, kdy se v objemných kontejnerech, ve kterých se dováží komodity typické pro exportní zemi, jako jsou ovoce, káva apod., dostává z Jižní Ameriky do přístavu Gdaňsk, odkud dále je kokain přepravován automobilovou dopravou do západních států EU. V roce 2007 byla průměrná nebo obvyklá spotřebitelská cena kokainu v EU mezi 45 až 120 € za gram.²⁷ Průměrná nebo obvyklá čistota kokainu na spotřebitelské úrovni se v roce 2006 pohybovala mezi 20 až 78 %, přičemž většina zemí hlásí čistoty v rozmezí 30 až 60 %, údaje tedy vykazují zjištění, že dochází ke snížení čistoty kokainu.

---

²⁶ Bulletin Národní protidrogové centrály. č. 4 (2007). Praha, 2007.

²⁷ EMCDDA. 2007. Stav drogové problematiky v Evropě. Lisabon, 2007.

Heroin, který se ilegálně dováží do EU, se používá ve dvou formách: jako běžně dostupný hnědý heroin (zejména původem z Afghánistánu, který zůstává největším dodavatelem opia) a jako méně běžný a obvykle dražší bílý heroin (ve formě soli), který zpravidla pochází z jihovýchodní Asie. Malé množství opiátových drog se vyrábí v EU, ale výroba se v roce 2005 omezovala hlavně na podomácku získávané produkty z máku (např. koncentrát z drcených stvolů máku nebo makovic) v několika východoevropských zemích (Lotyšsko, Litva, Polsko). Odhaduje se, že v roce 2006 bylo vyrobeno asi 6 610 tun opia, z toho 92 % v Afghánistánu.²⁸ To představuje nárůst 43 % ve srovnání s odhadem za rok 2005, a to v důsledku podstatného rozšíření oblastí pěstování. Heroin se dostává do EU dvěma hlavními cestami. Nejkratší je tzv. Balkánská cesta, která i nadále hraje v pašování heroinu zásadní úlohu. Po tranzitu přes Pákistán, Írán a Turecko se cesta dále rozděluje na jižní větev, vedoucí přes Řecko, bývalou Jugoslávii a severní větev, která vede přes Bulharsko, Maďarsko, Rakousko, Německo a Nizozemí, které je centrem pro další distribuci do západních států EU. V roce 2005 záchyty v odhadovaném počtu 52 000 vedly k zajištění přibližně 17ti tun heroinu v členských státech EU a kandidátských zemích a Norsku. Většina zemí hlásila průměrnou nebo obvyklou spotřebitelskou cenu hnědého heroinu v rozmezí 35 až 80 € za gram.²⁸ Průměrná nebo obvyklá čistota hnědého heroinu na spotřebitelské úrovni podle hlášení značně kolísala, přičemž většina zemí hlásila hodnoty od 15 do 50 %. Průměrná prevalence problémového užívání opiátů se odhaduje mezi čtyřmi a pěti případy na tisíc obyvatel ve věku 15 až 64 let. To v přepočtu znamená asi 1,5 milionu (1,3 až 1,7 milionu) problémových uživatelů opiátů v EU a Norsku. V lednu 2007 Nizozemsko zavedlo asistovanou léčbu heroinem jako možnou alternativu léčby závislosti na opiátech, přičemž rozšířilo počet míst léčení na zhruba 1000, a tím se připojilo ke Spojenému království jako jedné ze dvou evropských zemí, kde je tato možnost k dispozici. Počet klientů dostávajících heroin je v EU velmi malý a léčba je obvykle vyhrazena pro zvláště chronické případy, v nichž ostatní způsoby terapie selhaly.

---

²⁸ EMCDDA. 2007. Stav drogové problematiky v Evropě. Lisabon, 2007

Legislativní úprava drogové problematiky v jednotlivých státech EU je v jednotlivých státech odlišná i z důvodů posuzování otázky rozdělování drog na „měkké“ a „tvrdé“. Například u Cannabis a jeho derivátů (hašiš) je nebezpečnost těchto látek a jejich řazení do skupin „měkkých“ či „tvrdých“ drog v ostrém kontrastu i mezi sousedícími zeměmi jakými jsou například Španělsko a Portugalsko. V Portugalsku jsou tyto látky zařazeny mezi nejnebezpečnější drogy a naopak ve Španělsku jsou řazeny mezi drogy s menším rizikem nebezpečí pro zdraví.²⁹

Státy EU, které rozlišují škodlivost drog dle jejich škodlivosti a schopnosti vyvolat závislost, jsou Nizozemí, Irsko, Itálie, Španělsko, Švédsko a Finsko. Velká Británie rozlišuje tři úrovně nebezpečnosti. Státy EU, které toto dělení nerozlišují, jsou: Belgie, Dánsko, Francie, Lucembursko, Malta, Německo, Portugalsko, Řecko a ČR (rozdělení na „měkké“ a „tvrdé“ drogy je zapracováno do návrhu nového trestního zákoníku). Většina států EU nepostihuje samotné užívání drog, i když Velká Británie a Irsko trestá kuřáky opia odnětím svobody až na 14 let, což je pozůstatek koloniální éry v ostrovní legislativě.²⁹

Legislativy států EU upravují nezákonné držení (vlastnění) drog dvojím způsobem:

- A) Držení drog s cílem jejich odbytu, tzn. výroba a obchod s drogami
- B) Držení pro osobní spotřebu.

Dvojí způsob se zohledňuje i v případě zadržení takové osoby, u níž je droga nalezena. Existují však i právní úpravy postihující jakékoli nezákonné držení drog, podle nichž uložené tresty a sankce nepřihlížejí k motivu jejich držení. Tak je tomu ve Francii, Finsku, Belgii a Dánsku. Ostatní státy trestají vlastnictví drog nad rámec tzv. osobní spotřeby. V samotném rozlišení mezi držením drog s cílem jejich prodeje a držením pro osobní spotřebu je řada otázek. Některé státy EU nechávají toto rozlišení zcela na soudech. Jiné dávají přednost právnímu vymezení *množství drogy*, které lze pokládat za osobní spotřebu tak je tomu např. ve Švédsku nebo Rakousku.²⁹ Řada zákonodárství trestá pachatele za nedovolenou výrobu drog stejným způsobem jako za nezákonný obchod s drogami např. Německo, Velká Británie. Zákony ve většině států EU také obsahují ve věcech

---

²⁹ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. a kol. *Drogy – vybrané kapitoly*. 2005, s. 43.

nedovoleného obchodu s drogami zostření trestů jak s ohledem na osobnost pachatele, tak na osobnost adresáta, kterému je droga prodávána (nezletilost, počet, míra ohrožení života). Základním trestem u nedovoleného obchodu s drogami je odnětí svobody. Belgie a Lucembursko trestají některé drogové trestné činy nucenými pracemi. Legislativy států EU se liší i co do výše základních trestů odnětí svobody za nedovolený obchod s drogami. Od dolní hranice 3 měsíců v Belgii až do 12 roků v Portugalsku. Finsko, Dánsko a Velká Británie dolní hranici nestanoví. Horní hranice je stanovena od 5 let v Rakousku a Belgii až po doživotí v Irsku a Velké Británii. V případě zostření trestu může doba odnětí svobody dosáhnout až 40 let ve Francii (recidiva), doživotí v Řecku a 23 let ve Španělsku, které zavedlo tuto sazbu pro osoby stojící v čele organizace nelegálně obchodující s drogami.³⁰

---

³⁰ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. a kol. *Drogy – vybrané kapitoly*. 2005, s. 47.

5. DROGOVÁ SCÉNA V ČESKÉ REPUBLICE

Současná drogová scéna na území ČR je charakteristická několika skutečnostmi. Neustále se snižuje věk první aplikace drogy. Drogy jako extáze a marihuana jsou běžně dostupné i na menších městech a především rok od roku za nižší ceny. Tradičně nejčastěji zneužívanou nealkoholovou návykovou látkou v ČR je metamfetamin (pervitin), jehož ústavní léčba se provádí v Léčebně návykových nemocí v Nechanicích.³¹ Za další negativní jev se považuje tzv. „rekreační“ užívání převážně tanečních drog – tedy na víkend. Jedná se nejčastěji o extázi, u které se velká skupina mladých lidí neobává návykovosti a podceňuje její rizika. Z výroční zprávy Národního monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti vyplývá, že počet problémových uživatelů drog v ČR v r. 2006 byl odhadován na 30 200 osob, z toho je 19 700 uživatelů pervitinu a 10 500 uživatelů opiátů; počet injekčních uživatelů drog byl odhadován na 29 000.³² Podle registru žádostí o léčbu hygienické služby vyhledalo v r. 2006 léčbu 8 366 uživatelů drog, z toho 4 119 osob požádalo o léčbu poprvé. K poklesu prvních i všech žádostí o léčbu došlo u všech hlavních skupin drog s výjimkou všech žádostí o léčbu v souvislosti s užíváním pervitinu. Nejpočetnější skupinu všech žadatelů i prvožadatelů tvořili uživatelé stimulancí, zejména pervitinu (59 %, resp. 62 %); následovali uživatelé opiátů (25 %) mezi všemi žadateli a uživatelé konopných látek (18 %) mezi prvožadateli. Ženy tvoří dlouhodobě přibližně třetinu žadatelů o léčbu. Jejich podíl je nejvyšší ve věkové kategorii 15–19 let.³²

---

³¹ Výroční zpráva O stavu ve věcech drog v České republice v roce 2006.

³² Výroční zpráva O stavu ve věcech drog v České republice v roce 2006., Výroční zpráva NPC za rok 2006 a 2007.

Poprvé byl proveden odhad počtu problémových uživatelů Subutexu – dosáhl téměř 4 500 osob, výskyt infekcí (HIV, virové hepatitidy typu B a C) mezi uživateli drog je stabilní, nedochází k jejich epidemickému šíření, důležitou zprávou je, že počet úmrtí v souvislosti s předávkováním drogami se snížil, v roce 2006 bylo hlášeno 37 případů.³³

Alarmujícím je zjištění, že dochází k nárůstu počtů „varen“ drog a to v souvislosti s nárůstem počtu odhalení takových zařízení. Z demografického pohledu výzkumy potvrzují, že existují souvislosti mezi výskytem zvýšené míry rizikových environmentálních faktorů (kvalita prostředí, demografické a socioekonomické ukazatele) a zvýšeným výskytem užívání drog včetně jeho nepříznivých důsledků, které se liší mezi kraji.³¹ Z hlediska výskytu demografických a socioekonomických rizikových faktorů a užívání drog lze české kraje rozdělit do pěti skupin:³⁴

1. Příznivé sociodemografické prostředí i situaci v užívání drog vykazují kraje Královéhradecký, Pardubický, Vysočina, zčásti i Jihomoravský, Olomoucký a Zlínský.
2. Průměrný stav demografických a zdravotních ukazatelů a příznivou situaci v užívání drog vykazují kraje Středočeský a Jihočeský.
3. V Karlovarském a Libereckém kraji je velmi nepříznivé demografické prostředí, koncentrují se v nich problémové sociální jevy, ale situace v užívání drog je průměrná. Do určité míry vykazuje podobné charakteristiky i kraj Moravskoslezský.
4. Ústecký kraj se vyznačuje nejen velmi nepříznivými demografickými ukazateli, ale i velmi nepříznivou situací v užívání drog.
5. Hlavní město Prahu charakterizuje horší sociální prostředí, koncentrace kriminality, „drogových“ trestných činů a velmi nepříznivá situace v užívání drog.

Nepříznivým vlivem je neustálé rozrůstání organizovaných zločineckých organizací. Dominantní postavení v obchodu s heroinem mají zejména kosovští Albánci³⁵. Tento

---

³³ Výroční zpráva O stavu ve věcech drog v České republice v roce 2006.

³⁴ Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 – 2009.

³⁵ Výroční zpráva NPC za rok 2007

heroin vykazuje nižší obsah účinné látky, a to již ve chvíli dovozu, tedy před následným ředěním. Kosovští Albánci se podílejí na obchodu nejen s heroinem, ale také s efedrinem a kokainem. Jejich účast na nelegální činnosti spočívá v závislosti na postavení těchto osob, a to od formy účastenství (např. financování obchodu a jeho organizace), až po vlastní převážení drogy. Při nelegálním dovozu pachatelé trestné činnosti používají mimo jiné i osobní automobily, ve kterých jsou přepravovány zásilky heroínu v množství do 10 kg.

Na trhu s marihuanou nadále převážnou část výrobců představují tuzemští pěstitelé, kteří jsou schopni tzv. hydroponním způsobem produkovat značné množství kvalitní marihuany. U extáze je zdrojovou zemí, ze které se do ČR dovážení syntetické látky souhrnně označované jako extáze (ecstasy, XTC), především Polsko, odkud tablety směřují hlavně na Moravu a také na Slovensko.³⁶ Další zdrojovou zemí je Belgie a největším producentem stále zůstává Nizozemí, kde je extáze hlavní vývozní drogou směrem do zahraničí. V zahraničí, převážně v Nizozemí, jsou do výroby tablet extáze zapojeni občané cizích státních příslušností, zejména Jihoafričané, Turci a Španělé. Do obchodu se rovněž zapojují čínské zločinecké organizace, které organizují ve velkém rozsahu dovoz prekurzorů. Cena extáze je na nelegálním trhu v České republice proměnlivá, záleží zejména na počtu odebraného množství tablet a na aktuální nabídce na trhu. Nakupuje-li se 1 000 ks tablet extáze a více, cena se na nelegálním trhu pohybuje kolem 50 až 70 Kč za tabletu.³³ Výrobní cena jedné tablety se pohybuje kolem 9 Kč. Na tabletách jsou zaznamenána různá loga, která závisí na aktuálních módních trendech, a také se objevují i jiné tvary tablet, než jen kulaté (např. oválné a hranaté). Faktorem zůstává, že nejčastější účinnou látkou je MDMA, MDA či MDEA.³⁶

V oblasti obchodu s kokainem pokračuje trend posledních let, kdy se kokain na území ČR stává dostupnou drogou a jeho cena na nelegálním trhu klesá. Velmi časté jsou menší zásilky z Nizozemí. Dochází také k zapojení občanů ČR do kurýrní přepravy kokainu, a to zejména pro zločinecké organizace občanů jihoamerického či západoafrického původu. Z častějšího záchytu občanů ČR ve zdrojových oblastech Jižní Ameriky i Karibské oblasti i

---

³⁶ Výroční zpráva NPC za rok 2007

ze zkušeností zahraničních kolegů vyplývá, že osobní kurýrní přeprava kokainu tvoří významný způsob přepravy ze zdrojových oblastí do západní Evropy.

Efedrin, zůstává i nadále hlavním prekurzorem pro výrobu metamfetaminu. Vzhledem k volné dostupnosti léků obsahujících pseudoefedrin (Modafen, Nurofen stop grip, Paralen plus) dochází k jejich zneužívání, a to ve velkém množství. V oblasti dovozu efedrinu ze zahraničí zůstávají jako zdrojové země Německo, Polsko, Bulharsko a země bývalé Jugoslávie. Bylo zaznamenáno také zapojení makedonských uskupení do dovozu efedrinu tzv. Balkánskou cestou. Zjištěn byl také podíl těchto osob na výrobě metamfetaminu v ČR a také na následné organizaci jeho vývozu do západní Evropy, zejména Německa. Ceny efedrinu se postupně zvyšují z důvodu jeho nedostatku na nelegálním trhu a pohybují se v rozmezí od 200 000 do 250 000 Kč za jeden kilogram. V roce 2006 byl také zachycen výskyt léku Efedrin Arsan. Jedná se o lék vyráběný v Turecku, který na českém trhu není volně dostupný. Je nelegálně dovážen na naše území za účelem výroby pervitinu a také jako stimulační látka pro sportovce, zejména kulturisty.

Podle statistik Ministerstva vnitra³⁷ bylo v roce 2007 trestně stíháno celkem 2 216 osob (příloha č. 1). Podíl počtu osob stíhaných za nedovolené přechovávání drog pro osobní potřebu (§ 187a TZ) na počtu osob stíhaných za všechny drogové trestné činy se od roku 2001 pohybuje mezi 8 a 10 %. Nejvyšší počet drogových trestných činů je tradičně zaznamenáván v souvislosti s pervitinem cca 60 % případů. Přechovávání drog pro osobní potřebu je častěji postihováno jako přestupek (§30 odst. 1 písm. j zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích) než jako trestný čin. Podle studie sekundární drogové kriminality se odhaduje, že v roce 2007 bylo uživateli drog spácháno cca 30 % zjištěných trestných činů. Nejčastěji se jedná o krádeže. Skladba trestů uložených za drogové trestné činy se v roce 2007 výrazně nelišila od situace v předchozích letech. Nejčastěji ukládaným trestem za drogové trestné činy zůstává podmíněný trest odnětí svobody. Podíl nepodmíněných trestů odnětí svobody mezi odsouzenými zůstává stabilní (cca 30% uložených trestů).³⁸ Ceny vybraných drog na území ČR viz (příloha č. 2).

---

³⁷ http://www.mvcr.cz/statistiky/krim_stat/2007/index.html

³⁸ Výroční zpráva NPC za rok 2007

6. LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA DROGOVÉ PROBLEMATIKY, „DROGOVÉ“ TRESTNÉ ČINY – SOUČASNÁ SITUACE V ČESKÉ REPUBLICE

V současné době se drogová kriminalita postihuje dle zákona č. 112/1998 Sb., jenž je účinný od 1. ledna 1999. Touto novelou trestního zákona byla nově upravena, byť v různé míře, téměř každá skutková podstata sloužící k trestněprávnímu postihu pachatelů „drogové trestné činnosti“. Zásadní změnou, kterou přinesla tato novelizace trestního zákona, je trestnost držení drogy pro vlastní potřebu. Zůstala však zachována beztrestnost užívání drogy. Novelou byly podstatně zpřísněny trestní sankce za jednotlivé drogové trestné činy. Vybrané skutkové podstaty byly zařazeny mezi trestné činy, na které se vztahuje oznamovací povinnost (§ 168 TZ) nebo trestnost jejich nepřekažení (§ 167 TZ).

Současná legislativní praxe umožňuje postihovat následující trestné činy:

- A) dle § 187 TZ nedovolenou výrobu a držení omamných a psychotropních látek a jedů tzv. (nedovolené nakládání s drogou pro jiného),
- B) dle § 187a TZ nedovolenou výrobu a držení omamných a psychotropních látek a jedů tzv. (držení drogy pro vlastní potřebu),
- C) dle § 188 TZ nedovolenou výrobu a držení omamných a psychotropních látek a jedů tzv. (nedovolené nakládání s předmětem způsobilým k výrobě),
- D) dále trestné činy šíření toxikomanie dle § 188a TZ a související trestné činy, kterými jsou ohrožení pod vlivem návykové látky dle § 201, opilství dle § 201a TZ a maření způsobilosti k službě podle § 266 TZ.

Ustanovení § 187 TZ postihuje základní formy nedovoleného zacházení s omamnými a psychotropními látkami, zejména jejich výrobu, dovoz, vývoz, nabídku, prodej a přechovávání OPL pro jiného. Toto ustanovení nepostihuje samotné užívání drog ani jejich přechovávání pro vlastní potřebu. Jako nedovolená výroba je posuzováno rovněž nedovolené pěstování rostlin konopí, máku a případně koky.³⁹ Za spáchání trestných činů podle tohoto ustanovení stanovuje trestní zákon tresty odnětí svobody v trvání od 1 do 5 let

---

³⁹ Šámal, P., Půry, F., Rizman, S: Trestní zákon. Komentář. 4. Vydání.

(první odstavec), resp. až na 15 let (čtvrtý odstavec). Závazek považovat tyto formy zacházení s OPL za trestné činy vyplývá z mezinárodních smluv ratifikovaných Českou republikou – Úmluva o psychotropních látkách a Úmluva proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami. Při aplikaci § 187 TZ v praxi se soudy a státní zastupitelství potýkají s problematikou zavinění při páchání trestných činů dle § 187 odst. 3 TZ, protože byť i jediné předání osobě mladší patnáct let je zde trestáno odnětím svobody 8 - 12 roků, což je např. u marihuany neúměrně vysoké vzhledem ke společenské nebezpečnosti. V praxi je proto nutné využít ustanovení § 40 odst. 1 TZ o snížení trestu pod dolní hranici této trestní sazby.

Ustanovení §187a TZ postihuje přechovávání drog v *množství větším než malém* - pro vlastní potřebu – přechovávání pro jiného je opět stíháno podle § 187. K zavedení této skutkové podstaty trestného činu došlo v roce 1998 výše zmíněnou novelizací trestního zákona. Termín „*množství větší než malé*“ zákon nevymezuje. Jelikož však ani tato skutková podstata není určena k postihu samotného užívání drog, bývá tento znak v soudní praxi posuzován jako množství přesahující běžnou potřebu konkrétní osoby, popř. průměrného konzumenta.

Ustanovení § 187a č. 112/1998 Sb. dalo za vznik poměrně velkému problému jak orgánům činným v trestním řízení tak státním zástupcům i soudcům. Dostí nejasné a především nepřesné vymezení množství OPL přineslo obtíže při aplikaci práva. O vyřešení tohoto problému se měly nejdříve zasloužit pokyny policejního prezidenta, dále pokyny nejvyšší státní zástupkyně a judikáty Nejvyššího soudu. Jako první se po zavedení novely potýkaly s aplikací uvedené novely orgány Policie ČR. Policejní prezident tak stanovil svým pokynem č. 12/1999 orientační hodnoty množství „*většího než malého*“ u základních druhů OPL, vyskytujících se na českém drogovém trhu – bez závaznosti pro státní zástupce a soudce. Z tohoto důvodu byl v roce 2000 vydán pokyn nejvyšší státní zástupkyně č. 6/2000, který definoval množství větší než malé právě pro potřeby státních zastupitelství (viz příloha č. 3). Množství OPL stanovené tímto pokynem je v současné době využíváno taktéž Policií ČR. Tento pokyn Nejvyššího státního zastupitelství však nezavazuje soudce, kteří jsou při svém rozhodování vázáni pouze zákonem. Nejvyšší soud ČR vydal v roce 2000 dva judikáty, kterými vymezil termíny „*malé množství*“ OPL

(Rt 13/2000 vydaný dne 16. února 2000) a „množství větší než malé“ OPL (4 Tz 142/2000, vydaný dne 12. července 2000) tímto způsobem:

Malé množství omamných a psychotropních látek ve smyslu § 187a TZ lze vymezit tak, že se tím rozumí individuálně určená denní dávka omamné nebo psychotropní látky v množství obvyklém pro konkrétní osobu užívající tyto látky, která odpovídá stupni její závislosti na těchto látkách, aniž je způsobilá vážně ohrozit zdraví nebo život této osoby.“
A dále „*Za množství větší než malé ve smyslu § 187a odst. 1 TZ je třeba považovat takové množství omamné nebo psychotropní látky nebo jedu, které podle ohrožení vyplývajícího pro život a zdraví lidí ze škodlivosti jednotlivých dávek pětinašobně až desetinásobně převyšuje běžnou jednorázovou dávku průměrného konzumenta.“*

Jiným důležitým rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR je rozhodnutí č. 3 Tdo 687/2006 z června 2006, které se týká právní kvalifikace pěstování konopí dle trestního zákona. Pěstování konopí bylo v dosavadní praxi soudů automaticky kvalifikováno jako výroba omamných a psychotropních látek dle ustanovení § 187 TZ. Nejvyšší soud ČR však dochází k jinému závěru: a to, že *„samotné pěstování rostliny konopí (rod Cannabis), které zvláštní zákon považuje za omamnou látku ve smyslu ustanovení § 195 odst. 1 TZ, nelze zároveň ztotožňovat s pojmem výroby omamné nebo psychotropní látky podle § 187 tr. zák. Tak by tomu mohlo být jedině v případech, pokud by rostlina konopí byla sklizena a následně došlo k jejímu neoprávněnému zpracování v procesu, v němž by jako vstupní komponent byla dále upravována, a to buď do stavu způsobilého již ke spotřebě (marihuana), anebo k získání psychotropní látky THC (tetrahydrokanabinolu). Poněvadž zákon požaduje, aby pachatel takovou látku vyrobil, bylo by možno případy, kdy jednání pachatele k uskutečnění výroby sice směřovalo, avšak k její realizaci z určitých důvodů nedošlo, podle okolností posuzovat jako pokus (§ 8 odst. 1 TZ), event. přípravu (§ 7 odst. 1 TZ) výše uvedeného trestného činu“*

Ustanovení § 188 TZ postihuje výrobu, opatření nebo přechovávání předmětu určeného k nedovolené výrobě OPL, přípravku obsahujícího OPL nebo jedu. Trestné je v tomto již samotné opatření - pro jiného i pro sebe - přístrojů a jiných zařízení či surovin určených k výrobě uvedených látek.

Ustanovení § 188a TZ upravuje skutkovou podstatu trestného činu šíření toxikomanie, kterého se dopustí ten, kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří. Novelou trestního zákona (zák. č. 134/2002 Sb.) byla přidána kvalifikovaná skutková podstata o případ, kdy je tento trestný čin spáchán tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem. Problémem v ustanovení § 188a TZ i předcházejícího § 188 TZ je absence přísnějšího ustanovení pro postih pachatelů vůči osobám mladším patnácti let.

Kromě trestných činů je možné postihovat jednání spojené s OPL jako přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, mezi něž patří mimo jiné neoprávněné přechovávání OPL v množství malém pro svoji potřebu (přechovávání OPL pro svoji potřebu v množství větším než malém je postihováno podle ustanovení § 187a TZ), nepodrobení se opatření postihujícímu nadměrné požívání návykových látek, dále umožnění neoprávněného užívání těchto látek či požití těchto látek ve stanovených případech. Kromě sankcí (pokuta až 15 000 Kč, zákaz činnosti) lze za spáchání přestupků na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi uložit rovněž omezující opatření, spočívající v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa a místnosti, v nichž se podávají alkoholické nápoje nebo se konají veřejné tělovýchovné, sportovní nebo kulturní akce. Přestupkem *je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin*. Hranice odpovědnosti za přestupek je stejně jako u trestných činů stanovena na 15 let. Za přestupek lze uložit sankce napomenutí, pokuty, zákazu činnosti nebo propadnutí věci. Nedovoleného nakládání s OPL se týkají přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi dle ustanovení § 30 zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích.

Nová trestní kodifikace, která byla na jaře 2006 Senátem vrácena Poslanecké sněmovně, se přepracovaná znovu dostává před zákonodárce a dne 14. března 2008 postoupil vládní návrh trestního zákoníku do druhého čtení. Jedná se o celkovou modernizaci trestní práva po více než 40-ti letech účinnosti stávajícího trestního zákona. S příchodem nového trestního zákoníku je snaha najít kompromis mezi příznivci liberálního pojetí a příznivci radikálnějšího, tvrdšího přístupu k držení a užívání drog. Již dle současné právní úpravy

platí princip, že držení drogy v měřítku větším než malém je trestným činem a v menším než malém je přestupkem, ale není přesně řečeno, kde je ta hranice. Toto mají vyřešit nařízení vlády, které navazují na trestní zákoník, kde má být jasně řečeno, kde je hranice u jednotlivých typů OPL. Což má přinést větší právní jistotu jak pro občany, tak pro orgány činné v trestním řízení. Dělení z hlediska držení drogy, co je přestupkem a co je trestným činem, se oproti současné úpravě nemění. Pouze se specifikuje u jednotlivých typů, co je tím konkrétně myšleno.

Jednotlivé čísla paragrafů jsou změněna ze současných § 187, §187a, §188 a §188a na:⁴⁰

§ 281 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy

Osnova přebírá základní skutkovou podstatu § 187 beze změny. Výrobou jsou označeny všechny procesy včetně produkce sloužící k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky nebo jedu ve smyslu § 284 odst. 1, pokud již samotná vypěstovaná rostlina není takovou látkou, neboť pak je třeba vypěstování považovat za opatření podle §286 odst. 1 a její držení za přechovávání podle § 281 odst. 1 či § 282 odst. 1 či 2. Vypěstování pro vlastní potřebu upravuje nová privilegovaná skutková podstata § 283.

§282 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu

U trestného činu přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu (§ 282) došlo k rozdělení omamných a psychotropních látek na „měkké“ a „tvrdé“. Podle návrhu Ministerstva zdravotnictví ze dne 13. března 2003 byly do první nejlehčí skupiny zařazeny konopné látky – cannabinoidy (rostlinné produkty obsahující THC) a byly vymezeny podle přílohy 3 – konopí a pryskyřice z konopí. „Přechovávání ve větším rozsahu“ zůstává okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby ve vztahu k oběma samostatným skutkovým podstatám podle odstavce 1 a 2. Dále byla u tohoto trestného činu doplněna okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby, a to spáchání činu ve značném rozsahu.

---

⁴⁰ Důvodová zpráva k novému TZ

§ 283 Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku

Zavádí se nová skutková podstata trestného činu - nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku, neboť musí existovat rozdílné sankce také pro pěstování těchto drog za účelem samozásobitelství (tzn., že navazujícím krokem není distribuce a s tím související ohrožení zdraví třetích osob) oproti sankcím pro „komerční“ pěstování, které díky privilegovanosti navrhovaného § 283 bude nadále postihováno jako výroba drogy.

Privilegovaná skutková podstata § 283 umožňuje změkčit trestní postih proti samozásobitelům psychotropních rostlin a hub. Formulace privilegované skutkové podstaty nedovoleného pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku umožňuje pak přísněji postihovat pěstování rostlin nebo hub, které obsahují psychotropní nebo omamné látky, které jsou pěstovány pro výrobu (např. kokový keř) a nikoli pro vlastní potřebu podle skutkové podstaty nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy (§ 281).

§ 284 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu

U trestného činu výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu je rozšířena sazba trestu odnětí svobody směrem dolů a upřesněny okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby.

§285 Šíření toxikomanie

U šíření toxikomanie byly doplněny pouze okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby. Spáchá-li pachatel tento trestný čin jako člen organizované skupiny a dopustí-li se tohoto trestného činu vůči osobě mladší patnácti let tak, aby tyto zvláště ohrožené osoby byly proti takovému jednání zvýšeně chráněny.

Vymezení šíření toxikomanie navazuje na definici návykové látky v § 128, podle níž se za návykovou látku považuje i alkohol. Oproti tomu se za návykové látky nepovažují jiné společensky akceptovatelné látky, např. tabák, káva, čaj, čokoláda apod., na které také

může u člověka vzniknout návyk, ale na rozdíl od ostatních návykových látek nepříznivě neovlivňují psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.

§357 Opilství

U trestného činu opilství (§ 357) osnova nahrazuje dikci „jednání, které má jinak znaky trestného činu“ přesnějším pojmem „činu jinak trestného“, který je používán i v jiných ustanoveních trestního zákoníku (např. § 29), čímž se rovněž sjednocuje terminologie používaná v trestním zákoníku.

V případě, že zákon projde legislativním procesem a prezident ho podepíše, měl by být účinný od 1. ledna 2009.

II. ČÁST

7. METODIKA VYŠETŘOVÁNÍ DROGOVÉ KRIMINALITY

Metodikou vyšetřování jednotlivých trestných činů⁴¹ je označována zvláštní část kriminalistiky, která odhaluje a zkoumá zákonitosti stop a zvláštnosti postupů při vyhledávání, zajišťování a využívání stop, jiných soudních důkazů a kriminalisticky významných informací s ohledem na určitý typ trestného činu a předpokládanou vyšetřovací situaci. K tomu definice prof. Musila⁴² dodává, že „*metodikou vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů je systém tvrzení o kriminalistických charakteristikách jednotlivých druhů trestných činů, i o jejich stopách a vyšetřovacích situacích, které se vytvářejí při jejich vyšetřování a systém metod doporučených pro odhalování, vyšetřování a kriminalistickou prevenci trestných činů určitého druhu*“.

Cílem metodiky je tedy vytvořit ucelený systém poznatků a doporučení, který bude svou efektivností napomáhat policejním orgánům v procesu poznání určitých typů trestné činnosti.

Stejný cíl si klade i metodika vyšetřování drogové kriminality, která je vzhledem k situaci, kdy se drogy stávají součástí života stále většího počtu lidí, nepostradatelná v boji proti drogové kriminalitě. Ve většině starších příruček a učebnicích je metodice vyšetřování drogové kriminality věnována mnohem menší pozornost. Je to dáno především tím, že v období před rokem 1989 nebyla skupině „drogových“ trestných činů věnována ze strany orgánů činných v trestním řízení a také ze strany společnosti taková pozornost jako ostatním trestným činům, se kterými se lidé setkávají mnohem častěji, jako jsou např. krádeže, vraždy apod. Drogová problematika byla udržována „pod pokličkou“ a vzhledem k izolaci bývalého Československa, nebylo třeba tyto metodiky tak detailně rozpracovávat, jako tomu bylo právě po roce 1989. Předlistopadovou drogovou scénou tvořily skupinky

---

⁴¹ PORADA, V. a kol. Kriminalistická metodika vyšetřování. 2007, s. 12.

⁴² MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika* 2004, s. 409.

uživatelů sdružující se kolem tzv. „vaříče drogy“, který měl většinou znalosti dostačující k tomu, aby vyrobil drogu pro sebe a své „přátele“. K tak zvané „domácí produkci“ patřilo pěstování konopí (*cannabis sativa*), sběr lysohlávek a především výroba takových drog, ke kterým bylo možné sehnat potřebné suroviny. Proto se k tradiční „české droze“ řadí pervitin, který však sám o sobě není ryze českým „vynálezem“. S jeho výrobou se započalo na konci 19. století a „renesanci“ zažíval v průběhu 2. světové války, kdy se měly obecně drogy stát další zbraní proti spojencům. Němečtí vojáci pod vlivem těchto látek měli dosahovat mnohonásobného fyzického výkonu v boji proti nepříteli. Nejvíce byl zneužíván zmíněný metamfetamin (pervitin) dále kokain a morfiu.⁴³ Kromě zmíněných „klasických“ drog se v období před rokem 1989 hojně zneužívaly různé těkavé látky, ředidla, čisticí prostředky a v neposlední řadě i různé medikamenty často předepisované jako antidepresiva. Podstatné bylo, že v tomto období nebyla drogová scéna propojena s organizovaným zločinem, jak je tomu dnes a také nekonvertibilní československá měna zabraňovala československým občanům dostat se ve větší míře ke klasickým drogám typu heroin a kokain. Samotná závislost na drogách byla před veřejností dobře skryta a vnímána jako úpadek přicházející ze „západu“. S ohledem na změny ve společnosti však bylo třeba se tomuto tématu podrobně věnovat a postupně byla metodika vyšetřování drogové kriminality rozpracována velmi podrobně. Po roce 1989 dochází k zásadním změnám ve společnosti a s novými právy a svobodami přichází i organizovaný zločin. Po rozpadu bývalého Československa se z nástupnických států České a Slovenské republiky staly další „nová“ místa k obchodování s drogami. Z počátku byly obě země využívány především jako země „tranzitní“, v polovině 90. let 20. století se však situace mění a Česká republika přestává být pomyslným přestupním uzlem a stává se z ní země exportní a především cílová.

Drogy začínají být mnohem dostupnější tím, že klesají ceny těchto látek a s tím se počíná rozpínat okruh spotřebitelů, výrobců a dealerů. Současně v tomto období na území České republiky vznikají nová zločinecká seskupení⁴⁴. Zastoupeny jsou kosovo-albánské organizace se zaměřením především na heroin a kokain. Dalšími skupinami jsou arabské a

---

⁴³ STRAUS, J. *Metodika vyšetřování drogové kriminality*. 2006, s. 13.

⁴⁴ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. a kol. *Drogy – vybrané kapitoly*. 2006, s. 31.

stále častěji asijské zločinecké organizace, které jsou na území České republiky zaměřeny především na obchod a distribuci s pervitinem a heroinem.

7.1. Kriminologická charakteristika drogové kriminality

Typické způsoby páchaní drogové kriminality lze rozdělit do čtyř základních skupin⁴⁵:

1. *Drogová kriminalita spojená s výrobou, držením a distribucí drog dle § 187 TZ*

Obecně je tato trestná činnost nejvíce spojena s českými občany, kteří jsou rozděleni do tří základních skupin. První skupinu tvoří samotní uživatelé drog, kteří jsou na drogách závislí stejně, jako jsou závislí na druhém subjektu této hierarchie na tzv. dealerech. Dealeři na drogách nemusí být závislí, i když je velká pravděpodobnost, že drogy užívají. Tito dealeři obstarávají drogy od třetí skupiny - od výrobců drog. Tato třetí skupina je charakterizována především mnohem vyšším stupněm vzdělanosti, nežli je tomu u předchozích dvou skupin. Není to pravidlem, ale nezdědka bývají výrobci vystudovaní chemici, případně lékaři nebo jinak poměrně vzdělaní lidé pocházející ze sociálně dobrých podmínek, převážně střední a vyšší vrstvy občanů. Sami si totiž velmi dobře uvědomují negativní následky drog, a proto k vlastní konzumaci používají své „výrobky“ v menší míře.

2. *Drogová kriminalita spojená s dovozem, vývozem a průvozem drog*

Tato část drogové kriminality je již úzce spjata s organizovanými skupinami ze zahraničí. Jedná se o různé skupiny, nejčastěji z oblasti bývalé Jugoslávie, další početnou skupinou jsou gangy z bývalého Sovětského svazu a úzká spolupráce s narkoorganizacemi z Jižní Ameriky, nejčastěji Kolumbie a Chile. Drogy jsou na území a přes území České republiky dopravovány především tzv. Balkánskou cestu⁴⁶, kdy převážně heroin je dopravován ze

---

⁴⁵ STRAUS, J. *Metodika vyšetřování drogové kriminality*. 2006, s. 14.

⁴⁶ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. a kol. *Drogy – vybrané kapitoly*. 2005, s. 17.

země původu, nejčastěji Afghánistánu, přes Írán do Turecka, přes Řecko, Itálii (jižní Balkánská cesta) dále pak Turecko, Bulharsko, Maďarsko, Slovensko, Česko a dále na západ do Německa (severní Balkánská cesta). Nejčastěji se drogy převážejí po zemi a to automobilovou dopravou. Drogy jsou ukrývány do zavazadlových prostor auta, do kol, mnohdy jsou i důmyslně ukrývány přímo do karoserie aut. Jinak je tomu např. u kokainu. Jeho dovoz se provádí především po moři, kdy je takto možné v objemných kontejnerech přepravit obrovské množství drogy a není třeba spoléhat na jednotlivé kurýry, kteří přepravují drogy v letadlech, buď uschované v zavazadlech, případně uchované v útrokách vlastního těla (tzv. polykači).

V této oblasti je proto nutné se zaměřovat především na propracování mezinárodní legislativní úpravy a úzké spolupráci s ostatními zeměmi. Nedá se říci, že je stát, který není zasažený drogovou kriminalitou a proto je potřeba tuto spolupráci upravovat na celosvětové úrovni, kdy mnohdy mohou vypomáhat mezinárodní organizace typu UN Office on Drugs and Crime⁴⁷.

3. Drogová kriminalita páchaná pod vlivem drog nebo za účelem získání drogy

Tato skupina pachatelů je především hnána potřebou získat drogu. Jedná se o pachatele trestných činů, kterými jsou nejčastěji krádeže a vloupání do skladů léčiv, lékáren, zdravotnických zařízení. Vzhledem k tomu, že k páchání této trestné činnosti dochází především v době, kdy pachatelé trpí abstinenčními příznaky, je jejich jednání často impulzivní, nedostatečně připravené až chaotické a často vykazuje stejné znaky jako např. prázdné krabičky od léků zanechané na místě činu.

4. Drogová kriminalita vedoucí k šíření toxikomanie

Jednání vedoucí k šíření toxikomanie tzv. svádění nebo podněcování ke zneužívání návykových látek jiných než alkohol. Jedná se o trestný čin dle ustanovení § 188a TZ a

---

⁴⁷ <http://www.unodc.org>

pachatelé bývají především samotní toxikomani, kteří takto předávají své zkušenosti mladším, začínajícím konzumentům drog.⁴⁸

Typické rysy pachatelů drogové kriminality jsou závislé na tom, zda se jedná o pachatele, kteří jsou na drogách závislí (tzv. toxikomani) nebo zda se jedná o výrobce, dealery a případně kurýry (tzv. obchodníky se smrtí). Národnostní struktura toxikomanů na území České republiky je tvořena z 85% občany České a Slovenské republiky, zbytek tvoří většinou občane ze zemí bývalé Jugoslávie a Ruské federace⁴⁹. Od poloviny 90. let se neustále snižuje věková hranice u toxikomanů a nyní je tato hranice v rozmezí 20 - 30 let věku toxikomanů. Pachatelé toxikomani jsou zastoupeni ze všech sociálních vrstev společnosti. Nejvíce ohroženou skupinou zůstávají mladiství, kteří mohou pocházet i ze společensky velmi dobrých rodin a přesto se vlivem drog mohou velmi rychle stát toxikomany.

Jinou skupinou jsou pachatelé – výrobci. Ti si nejen uvědomují devastující účinky drogy, ale především vyrábějí drogu pro zisk. K tomu, aby mohli tento ilegální obchod provozovat, potřebují alespoň základní znalosti jak drogu vyrobit, dále finanční prostředky na obstarávání látek pro výrobu drogy a také prostory, kde drogu vyrobit. K těmto lze uvést, že již neplatí, že „varny“ bývají jen v prostorách starých opuštěných objektů, daleko od měst. Často jsou v rámci vyšetřování prověřovány velmi luxusně zařízené byty a rodinné domy, kde by nikdo nečekal, že dochází k páchání této nezákonné činnosti.⁵⁰ Výrobci se samozřejmě neobejdou bez kvalitně a hustě vytvořené sítě dealerů, kteří většinou bývají na drogách závislí, což v některých případech snižuje jejich důvěryhodnost, a proto výrobce nemůže spoléhat na jednoho dealera. Dealeři jsou osoby, které bývají nejčastěji prověřovány a zadržovány a to vzhledem ke skutečnosti, že musí být v kontaktu se „zákazníky“, konzumenty, a tím musí být na volně přístupných místech, kde s nimi může zákazník obchodovat. Nejčastěji je možné se s těmito dealery setkat na

---

⁴⁸ KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2005, s. 443.

⁴⁹ STRAUS, J. *Metodika vyšetřování drogové kriminality*. 2006, s. 15.

⁵⁰ Zdroj: z hlavních líčení MS Bmo.

místech, kde se přes celý den vyskytuje hodně lidí, jako jsou nádraží, restaurační zařízení, případně rušné ulice apod.

Další skupinu pachatelů tvoří tzv. kurýři.⁵¹ Většinou se jedná o skupiny pachatelů, kteří se snaží touto trestnou činností přijít rychle k penězům a přes riziko trestního postihu se pouštějí do této nezákonné činnosti. Tito pachatelé se nezdědka snaží zmást policejní psy silným parfémováním oblečení a zavazadel. Specifickou skupinu kurýrů tvoří tzv. polykači, kteří drogu před převozem spolknou a snaží se ji tímto způsobem převést přes hraniční kontroly. U těchto pachatelů bývá obvyklé, že během přepravy nepřijímají potravu a tekutiny. Tato praxe nezdědka končí smrtí takového polykače v případě, že obal, ve kterém je droga, v těle polykače praskne a droga se uvolní do organismu. Tuto skupinu tvoří většinou lidé z rozvojových zemí, kteří tak činí z existenčních důvodů, což však nemůže takové jednání ospravedlňovat. Poslední skupinou jsou pachatelé, kteří se podílí na drogové trestné činnosti výrobou předmětů určených k nedovolené výrobě drog.

7.2. Typické stopy

Výskyt kriminalistických stop bývá u každého trestného činu specifický. Avšak u každé skupiny trestných činů existují „typické kriminalistické stopy“, které právě pomáhají vyšetřovatelům v jejich činnosti. U drogové kriminality bývají tyto stopy typově velmi podobné. Takové stopy je však třeba rozdělovat nejen z hlediska jejich chemické či věcné povahy ale také z hlediska, zda se jedná o stopy vedoucí k toxikomanům, dealerům nebo výrobcům drogy.⁵²

Typické stopy charakteristické pro drogovou kriminalitu jsou např. **stopy chemické**. Těmi nejčastěji bývají samotné drogy nalezené na místě činu. U výrobců drog se na místě činu běžně vyskytují kriminalistické stopy typu hotových výrobků drog, surovin nezbytných k jejich výrobě, krabičky od léků, případně poznámek a návodů k výrobě drogy. Takové

---

⁵¹ STRAUS, J. *Metodika vyšetřování drogové kriminality*. 2006, s. 16.

⁵² KONRÁD, Z. a kol. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. 1996, s. 96.

stopy mohou být v různé formě. Vyskytují se v pevné formě (např. tablety), ve formě prášku nebo jako sušené části rostlin (marihuana). Chemické stopy ulpívají i na různém zařízení potřebném pro výrobu drogy, tady to mohou být např. kádinky, injekční stříkačky nebo filtrační papírky. Charakteristickými stopami bývají **stopy biologického charakteru**, jako je např. krev, kousky tkání případně jiný biologický materiál.

Ve velké míře bývají na místě činu zajištěny tzv. **věcné stopy**, jako jsou např. příslušenství nezbytné k aplikaci drogy, různé zaškrcovací gumičky, lžičky, dýmky či injekce. Tradičně bývají místa, kde se toxikomani scházejí a aplikují si drogy charakteristická jako nedobře větrané prostory, s minimální propustností denního světla, s nedobrymi hygienickými podmínkami. Samotní toxikomani bývají z velké většiny charakterističtí svým neupraveným zevněškem a nedodržováním základních hygienických zásad. S věcnými stopami souvisí i **stopy daktyloskopické** zanechané na předmětech, které toxikomani a výrobci drog užívají.

Typické kriminalistické stopy jsou důležité nejen při odhalování trestné činnosti v určitých místech či u určitých osob, ale také při přepravě drogových zásilek. Takové stopy vedoucí k nalezení drogy lze dělit z hlediska, zda se drogy přepravují ve vozidlech, (typické skryše v zavazadlovém prostoru, kolech, karoserii), případně přímo u osob (kde jsou již známi případy přepravování v útrokách lidského těla, tlustém střevě, umělých prsou), v oblečení (jako např. v umělých podpatcích), francouzských holích případně v jídle, kosmetických přípravcích nebo v předmětech s intenzivní vůní, která má zmást policejního psa při ohledání. Každým odhalením dalších zásilek drog se tyto stopy rozrůstají a mění se jejich charakter. K vyhledávání těchto stop existují v dnešní době velmi moderní technické prostředky, jako jsou ultrazvukové přístroje, rentgeny, které mají v přepravovaných zavazadlech a u cestujících napomáhat odhalení převozu omamných látek.

7.3. Vyšetřovací situace

Vyšetřovací proces bývá nesnadný a to především z několika důvodů. Samotní toxikomané nemají žádnou potřebu se na vyšetřování podílet, běžně totiž páchají další trestnou činností a to z důvodů zajištění si finančních prostředků na drogy a nechtějí být ještě odhaleni

z těchto deliktů. Vzájemně propojená síť výrobců a dealerů má eminentní zájem na tom nebyť odhalena a proto ani samotní dealeři, překupníci či přepravci na vyšetřovacím procesu nespolupracují. Proto vznikají typické vyšetřovací situace, které jsou vázány na skutečnosti zjištěné v počáteční fázi vyšetřování. Tyto vyšetřovací situace jsou vzájemně propojeny a může jich být velký počet, kromě jiných jsou nejtypičtějšími z nich tyto⁵³:

Je zajištěn toxikoman, který má u sebe drogu, případně si drogu aplikoval. Je důležitých několik hledisek a to, o jaký druh drogy se jedná, v jakém je stupni „čistoty“ a zejména jaký je její původ. Při takovém zajištění se zjišťuje, zda si drogu toxikoman sám vyrobil, případně zda by vůbec mohl takový proces zvládnout, další možností je získání takové drogy od dealera nebo od výrobce. S toxikomanem je však jakákoli spolupráce nejsložitější. Sám nemá zájem na vyšetřování z důvodů obavy o vlastní život, případně ze ztráty pravidelného přísunu drogy a také je třeba počkat na odeznění účinků drogy v případě, že je toxikoman pod vlivem takové látky a není schopen objasnit situaci. Při spolupráci s toxikomanem je nutné, aby orgány činné v trestním řízení spolupracovaly s experty na drogovou problematiku případně psychology. Spolupráce s toxikomanem, má vést především k odhalení sítě dealerů a především odhalení samotných výrobců drogy.

Další typickou vyšetřovací situací bývá zajištění dealera, případně osoby, která drogu pašuje. U dealerů je možnost spolupráce také velmi složitá. V případě, že je dealer zajištěn při prodeji drogy, je možné ho dovést ke spolupráci. Avšak problematičtým se jeví v praxi užití § 187a TZ, kdy množství zajištěné u dealera je určeno „pro jeho vlastní potřebu“. Proto si dealeři záměrně berou menší množství drogy s tím, že v případě zadržení použijí toto ustanovení na svoji obranu. Jinak jsou však dealeři velmi znalí svých práv a rozhodně spolupráci orgánům činným v trestním řízení neusnadňují. Dealer je jakýmsi mezičlánkem mezi uživateli (konzumenty) drog a samotným výrobcem. Záleží také na tom, jaké místo na pomyslném řetězci této trestné činnosti takový dealer zastává. V případě, že se jedná o dealera na nižším stupni, který se ve většině případů k samotným výrobcům nedostává, je třeba se přes něj posunout výše v této hierarchii. Značné komplikace, pak činí mezinárodní

---

⁵³ STRAUS, J. *Metodika vyšetřování drogové kriminality*. 2006, s. 21.

ilegální organizace, při jejichž odkrývání je nemyslitelné pracovat bez spolupráce orgánů činných v trestním řízení mezi jednotlivými státy.

Případy, kdy je zajištěn přímo výrobce drogy, u kterého se naleznou kromě drog i předměty k jejich výrobě, jsou velkým úspěchem. Takový majitel „varny“ se však nemusí podílet na výrobě sám a zřídka kdy tomu tak bývá. Ve velké míře má takový výrobce vlastní zaměstnance, kteří na výrobě spolupracují. V takových případech, kdy je dostatek důkazního materiálu není obtížně dokázat takovému výrobcí páchaní trestné činnosti. Ne tak snadné to však bývá, pokud na místě činu u výrobce jsou zajištěny látky, o kterých je zřejmé se domnívat, že slouží k výrobě drogy, avšak takové látky jsou legálně dostupné. Zde je pak nutné bezvýhradně spolupracovat se znalci a odborníky na drogovou problematiku, aby bylo možné dostupné důkazy plně uplatnit proti takovému výrobcí drogy.

K nálezu drogy může dojít také při běžných kontrolách na hranicích. V tomto případě se mimo jiné zjišťuje, zda droga je tuzemského nebo zahraničního původu, zda je znám majitel dopravního prostředku, v němž byla droga nalezena. Z charakteru úschovy drogy lze vycházet z toho, kdo na takové místo mohl drogu ukrýt (zda jde o běžně dostupné místo na voze či např. úkryt v pneumatikách vozu).

Organizované skupiny mnohdy mívají nejen dostatečný finanční kapitál, ale mají i hustě členěnou síť svých „spolupracovníků“ a to všechno komplikuje vlastní vyšetřovací proces orgánů činných v trestním řízení. Proto je třeba se zaměřovat především na výše postavené články takové organizace a tím ji postupně oslabit.

7.4. Zvláštnosti počátečních úkonů

Vzhledem k tomu, že u drogové kriminality se jedná především o kriminalitu latentní, utajovanou, tak samotné podněty k zahájení vyšetřování jsou získávány především z operativně pátrací činnosti služby kriminální policie ve spolupráci s Národní

protidrogovou centrálou.⁵⁴ Nebylo by možné spoléhat pouze na hlášení celních orgánů, všímavých občanů případně samotných toxikomanů. Především u toxikomanů je podávání takových sdělení velmi nejisté a je třeba jej velmi důkladně prověřovat. Podnětem k vyšetřování bývají i odhalení „varen“ drog, případně hlášení od farmaceutických zařízení, ve kterých došlo ke krádežím léků nebo takové podněty přicházejí z různých zábavních center, diskoték, klubů.

Nejlepším následným postupem po získání podnětů o dané drogové kriminalitě je řešení otázky postupu ve vyšetřování.

Nejdůležitějším úkonem z počátku vyšetřování se jeví ohledání místa činu⁵⁵. Jedná se o jeden z nejdůležitějších a nejnáročnějších počátečních úkonů a je třeba dodržovat přesné postupy a metodické doporučení a především hygienické zásady, vzhledem k potenciálnímu nebezpečí a toxicitě nalezených látek. Ohledání místa činu se provádí především v místech, kde se předpokládá výroba, přechovávání, případně samotná aplikace drog. Takovými místy zpravidla bývají byty toxikomanů a byty či domy osob podezřelých z výroby drog.

Základním charakterem prohlídky místa činu je pozorování s využitím jak vlastních smyslů, tak také za pomoci speciálních technických prostředků.

U drogových trestných činů je možné rozlišovat několik okruhů *ohledání místa činu*. Jedná se o to, zda prohledávané místo činu sloužilo přímo k výrobě drog, kdy je nezbytné přizvat k samotné prohlídce některého znalce z oboru toxikologie. Je nutné podrobně zaevidovat všechny nalezené předměty sloužící k výrobě těchto látek a zaměřit se na předměty, ve kterých se drogy vyráběly, zajistit veškeré již vyrobené drogy, prekurzory a pomocné látky na místě činu a to ne jen vzorky jako je tomu při ohledání v rámci jiných trestných činů.

---

⁵⁴ STRAUS, J. *Metodika vyšetřování drogové kriminality*. 2006, s. 25.

⁵⁵ STRAUS, J. *Metodika vyšetřování drogové kriminality*. 2006, s. 28.
ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. a kol. *Drogy – vybrané kapitoly*. 2005, s. 70.

Na místech, kde dochází ke zneužívání drog, se vyskytují především předměty určené k aplikování drogy. Jedná se o injekční stříkačky, fajfky, trubičky na šňupání. Na těchto místech se vyskytují i hadry, kterých se používá k namáčení do ředidel.

V případě, že na místě činu je nalezena mrtvola, nejčastěji osoby toxikomana, jsou na mrtvole charakteristické změny vedoucí ke zjištění, že šlo o osobu požívající drogy. Nejčastěji dochází k úmrtí při předávkování, kdy jsou na mrtvole typické vpichy s krevními podlitinami, případně sáčkem na hlavě, který signalizuje možnost udušení při vdechování těkavých látek. Při ohledání mrtvoły je nezbytné odebrat tělní tekutiny na zjištění toxických látek přítomných v těle mrtvoły.

Dalším ohledáním místa činu jsou taková místa, kde dochází v souvislosti s drogovou kriminalitou k páchání další trestné činnosti a to zejména majetkové. Jedná se nejvíce o lékárny a zdravotnická zařízení. Krádeže jsou zaměřeny především na získání léků, ze kterých je možné vyrobit drogy. Typicky jsou taková místa po spáchání trestného činu krádeže ve špatném stavu: po zemi jsou rozházeny léky, které pachatelé nehledali, případně nezvládli odnést. Mohou zde být přítomny i stopy po bezprostřední aplikaci látky navozující stav podobný stavem, který vyvolává pachatelova droga.

K *zajišťovacím úkonům* náleží ty, které jsou vyjmenované v hlavě IV. zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen TŘ) těmi jsou: domovní a osobní prohlídka, prohlídka jiných prostor a pozemků, vstup do obydlí, jiných prostor a pozemků dle § 82, zadržení osoby podezřelé dle § 76, zadržení obviněného policejním orgánem dle § 75, vydání a odnětí věci, zajištění peněžních prostředků na účtu, zaknihovaných cenných papírů, nemovitosti a jiné majetkové hodnoty dle § 78 an., zadržení a otevření zásilek, jejich záměna a sledování dle § 86 an.

Osobní prohlídku a prohlídku těla lze provádět pouze za podmínek dle § 82 odst. 3 TŘ a to tehdy, *„je-li důvodné podezření, že někdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení“*, § 82 odst. 4 TŘ *„u osoby zadržené a u osoby, která byla zatčena nebo která se bere do vazby, lze vykonat osobní prohlídku též tehdy, je-li tu podezření, že má u sebe zbraň nebo jinou věc, jíž by mohla ohrozit život nebo zdraví vlastní nebo cizí“*, § 83b TŘ (příkaz k osobní

prohlídce) a za podmínek § 114 TR (prohlídka těla a jiné podobné úkony) těmito důkazními prostředky se má zjistit a zajistit především:

Při osobní prohlídce věci, které mohou pocházet z trestné činnosti, předměty a věci, které byly určeny pro páchaní trestné činnosti, případně věci, které byly předmětem dané trestné činnosti. Z těchto předmětů to nejčastěji bývají prostředky k aplikaci drogy, může se jednat o injekční stříkačky, různé dýmky ke kouření drog, trubičky ke šňupání drog, lze nalézt i návody k přípravě drogy. Při osobní prohlídce lze nalézt předměty pocházející i z jiné trestné činnosti, páchané ať už za účelem získání drogy či jiných prostředků.

Podrobnější osobní prohlídka se provádí u jednotlivých částí svrchního oděvu, prohledáváním kapes, různých skrytých částí oblečení, dále prohlednutí spodního prádla, bot a pochopitelně příručních a jiných zavazadel, které má prohledávaná osoba u sebe.

Při prohlídce těla osoby by měl být přítomen lékař, z důvodu podání odborného výkladu k jednotlivým stopám na těle prohlížené osoby. Pokud není přítomen lékař je dle § 114 odst. 1 TR možné provést prohlídku těla osoby jen osobou stejného pohlaví. Nejčastěji jsou hledána a nalézána místa po vpiších, různé krevní sraženiny, hnisavé rány vznikající špatnou či hygienicky nedostatečnou aplikací drogy. Rovněž je vhodné zajistit *odběr vzorků moči, krve a jiného biologického materiálu*⁵⁶ dle ustanovení § 114 odst. 2 TR a předat je k toxikologické expertíze.

7.5. Zvláštnosti následných úkonů

Nejobvyklejšími důkazními prostředky při vyšetřování drogové kriminality jsou výsledky, konfrontace, rekognice a odborné expertízy.⁵⁷

⁵⁶ Novela provedená zákonem č. 265/2001 Sb. umožnila v souladu s potřebami praxe provést odběr biologického materiálu, který není spojen se zásahem do tělesné integrity osoby (odběr moči, vzorku vlasů, ochlupení, pachu), tím způsobem, že ho provede buď sama osoba, již se takový úkon týká, nebo s jejím souhlasem orgán činný v trestním řízení. Pozn. za neoprávněné odmítnutí odběru krve nebo jiného biologického materiálu lze uložit pořádkovou pokutu dle (§ 66 TR).

⁵⁷ STRAUS, J. *Metodika vyšetřování drogové kriminality*. 2006, s. 33.

Výslechem se označuje procesní úkon zaměřený na to, aby se z výpovědi vyslýchaného získaly co nejpřesnější poznatky o zjišťované skutečnosti.

Prováděné výslechy lze rozdělit do dvou základních skupin dle osoby vyslýchaného.⁵⁸ V první skupině jsou *obvinění*, kteří tvoří dvě podskupiny, a to s ohledem na to, zda se jedná o obviněného, který je toxikomanem a je závislý na drogách, či se jedná o osobu obviněnou z výroby nebo prodeje drog, kdy tato osoba sama na drogách není závislá.

Nejtěžší práce při výslechu bývá s první podskupinou tj. osob závislých na drogách. Motivem jejich jednání se s ohledem na stupeň závislosti stává především droga a potřeba drogu obstarat. Otázky kladené při takovém výslechu směřují nejdříve k zjištění informace:⁵⁰ „*jakým způsobem obviněný drogu získává, jak dlouho je závislý na drogách, kde si získává finanční prostředky na obstarání drogy a na zajištění ostatních životních potřeb a zda se sám také podílí na prodeji drog*“. Je nezbytné zjistit, v jakém stadiu užívání drog se obviněný nachází, jak velkou denní dávku potřebuje, zda drogy užívá převážně intravenózně či inhalací, zda si drogu aplikuje sám či mu ji někdo musí aplikovat, případně s kým drogu užívá. Důležité je také zjištění, zda obviněný již byl v souvislosti s drogovými trestnými činy trestně stíhán, popřípadě zda se v minulosti podrobil léčbě ze závislosti na drogách. Výslechem je nutné obviněného postupně dostat do situace, kdy spolupracuje s vyšetřovatelem a je ochoten napomáhat ke zjištění případných distributorů a především výrobců drog.

Do druhé podskupiny patří pachatelé, kteří drogy distribuují či přímo vyrábí. Kromě otázek, které jsou do jisté míry totožné s otázkami pokládanými toxikomanovi, je nutné se při tomto výslechu zaměřovat na otázky směřující ke zjištění způsobu výroby drogy, její distribuce a proto je třeba otázky zaměřit na zjištění: „*jak obviněný získával potřebné suroviny k výrobě drogy, s kým spolupracoval, od koho získával suroviny, jakým způsobem se dozvěděl o návodu na přípravu drogy, aby popsal podrobný postup výroby, aby se zjistilo, zda skutečně má obviněný dostačující znalosti k výrobě drogy*“. V případě organizované skupiny je třeba zjistit co nejvíce spolupachatelů, způsob financování

---

⁵⁸ STRAUS, J. *Metodika vyšetřování drogové kriminality*. 2006, s. 33.

organizace a okruh lidí, pro které se droga vyráběla. U výslechu je třeba velmi pečlivě vycházet z taktických postupů doporučených kriminalistikou. Vzhledem k tomu, že především samotní výrobci jsou velmi dobře informovaní o vedení výslechu a průběhu dokazování, je nutné jim přednést dostatek důkazů, které povedou k jejich případnému odsouzení. Pachatelé drogové kriminality jsou nejzkušenějšími lháři, a proto je třeba se připravit na odpovědi typu, že je to první setkání obviněného s drogou, že droga mu byla podstrčena, že neví, co daná látka způsobuje v organismu atd.

Výslech obviněného se provádí dle ustanovení § 91 až § 95 TŘ, která upravují obecná pravidla pro provádění výslechu obviněného ve všech stádiích trestního stíhání a přiměřeně se jich použije i na výslech osoby zadržené, pokud proti ní ještě nebylo zahájeno trestní stíhání dle § 76 odst. 5 TŘ, nebo na výslech osoby podezřelé prováděný ve zkráceném přípravném řízení dle § 179b odst. 3 TŘ.

Druhou skupinu vyslychaných osob tvoří *svědci*. Výslechem svědka je třeba získat informace: „*zda svědek zná okruh toxikomanů, zda se zná s výrobcem drogy, zda byl někdy přítomen užívání drogy, zda od konkrétní osoby ví, kde se drogy vyrábí, případně zda byla svědkovi droga nabídnuta a od koho*“. Při výslechu svědka – netoxikomana je nutné sledovat jeho vztah k obviněnému, zda se jedná o rodiče nebo známého či osobu neznámou. U svědků, kteří se nacházejí v roli poškozeného, je třeba klást i otázky, zda si svědek myslí, že pachatel byl pod vlivem drog a jak se to projevovalo na jeho jednání a z čeho tak svědek usuzuje.

U vyslychaných osob, bez ohledu na to zda se jedná o svědka či obviněného, je třeba dbát zvýšené pozornosti u takových osob, které jsou na drogách závislé. Takové osoby mohou jednat velmi impulsivně až agresivně, případně mohou naprosto odmítat jakoukoli spolupráci. Některé osoby pod vlivem drog není možné ani vyslechnout a je třeba počkat za přítomnosti odborníka, nejlépe lékaře, až účinky drogy odezní. Výslech takové osoby je jakýmsi zvláštním způsobem komunikace mezi vyšetřovatelem a vyslychaným, který je pod vlivem drog. Proto je velmi důležité z počátku pokládat takové otázky, ze kterých se zjistí, zda je vůbec vyslychaný orientován místně a časově. Vyšetřovatel provádějící

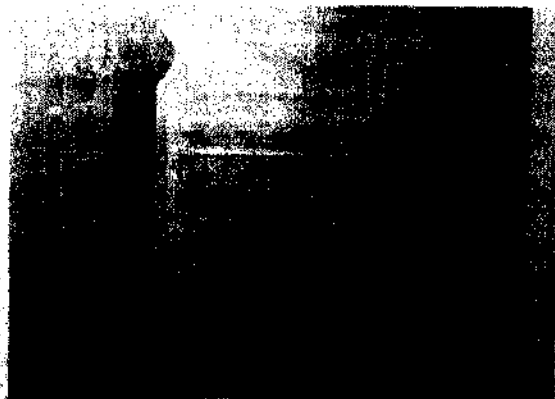
takový výslech je postaven do velmi obtížné situace, kdy si musí získat důvěru takové osoby, aby bylo možné výslech vést správným směrem.

Konfrontace je opětovný současný výslech osob postavených tváří v tvář, jímž se mají při vzájemných reakcích odstraňovat rozpory z dřívějších výslechů. Postup při konfrontaci upravuje dle trestního řádu ustanovení § 104a TR. Konfrontace obecně přináší zvýšení emocionálního napětí mezi konfrontovanými osobami a je proto třeba postupovat obzvláště obezřetně. Psychické změny osobnosti osob závislých na konzumu drog ztěžují průběh a úspěšnost konfrontace a její výsledky jsou mnohdy problematické. Především psychická labilita, agresivnost a další změny osobnosti vedou mnohdy ke snadnému ovlivňování konfrontovaných osob mezi sebou a výsledek konfrontace je pro proces vyšetřování drogové kriminality neupotřebitelný. Je tedy nezbytná důkladná příprava vyslychajícího před zahájením konfrontace, shromáždění všech dostupných informací, příprava faktických otázek, vyhodnocení rozporů v předcházejících výsleších a schopnost vyslychajícího v průběhu konfrontace neustále udržovat svoje vůdčí postavení.

Rekognice přichází v úvahu zejména při znovupoznání osob, se kterými se podezřelí, svědci, poškození a další setkali. Rekognici lze využít pro účely identifikace prodejců a distributorů drog, osob, které drogy nabízely a osob, v jejichž společnosti byly drogy konzumovány. Zejména v případech prodejců drog je rekognice dobře využitelná, vzhledem k tomu, že tyto osoby nejsou zpravidla známy svými skutečnými jmény a rekognice může k jejich identifikaci významně pomoci. V úvahu přichází i rekognice podle modelu, kdy je možné identifikovat zúčastněné osoby podle fotografií, příp. lze i identifikovat věci důležité pro vyšetřování drogové kriminality i znovupoznání míst, na kterých došlo k nelegální činnosti s drogami. Postup při rekognici dle trestního řádu upravovalo do roku 2001 ustanovení § 93 odst. 2. V novele provedené zákonem č. 265/2001 Sb. jej nyní upravuje ustanovení § 104b TR.

Znalecké dokazování a expertízy: na odborných pracovištích se analyzují vzorky na přítomnost alkoholu, toluenu a dalších těkavých látek, provádí se toxianalýzy na stanovení kanabinoidů, opiátů, amfetaminů, barbiturátů případně různých antidepresiv. Tzv. toxiscreeing je prováděn jako jeden z prvních kroků při toxianalýze. Provádí se z moče

pacienta. V případě zjištění přítomnosti testované látky v moči se vzorek dále zpracovává pomocí kapalinové a plynové chromatografie, kdy výsledkem je přesné určení zneužitých látek. V některých výzkumných laboratořích se prvotní screening provádí pomocí

TesTcard – rychlotestu, který během pár minut orientačně určí drogu, která je v moči přítomná.

Obr. č. 1 TesTcard firmy Varian, diagnostický rychlostest pro analýzu drog v moči. Karta je dodávána s kapátkem, jímž se na kartu aplikuje potřebné množství moče. Výsledkem je v případě „negativního“ zjištění modrý proužek v dané oblasti, v případě „pozitivního“ zjištění není proužek přítomen. Na zobrazeném testu je pacientova moč testována na přítomnost metamfetaminu a amfetaminu.⁵⁹

Toxikologické expertízy zabývající se zkoumáním látek souvisejících s toxikomanií, pracují především s materiálem, v němž se zkoumaná látka nachází nebo se nacházet může. Jedná se např. o materiál, v němž je zkoumaná látka v nezměněném fyzikálním nebo chemickém stavu včetně předmětů, které sloužily k přechovávání takového materiálu. Dále se jedná o biologický materiál jako je krev, moč a pitevní nálezy. Znalecké expertízy mají odpovědět především na otázky, zda daný materiál obsahuje stopy obsahující drogy, v jaké čistotě a popsat předpokládaný způsob výroby takové látky případně z jakých surovin. Toxikologickou expertízu provádí oddělení kriminalistické techniky a expertíz správ Policie ČR, které však neprovádí expertízu u LSD, na níž je zapotřebí speciální vybavení, kterým disponuje Kriminalistický ústav Policie ČR v Praze.⁶⁰ Dalšími druhem odborné expertízy je např. chemicko-technologická, fyzikálně-chemická (nejčastěji chromatografie). Z moči lze díky přístroji EMIT ST, který pracuje na principu fotometrie během 90 sekund zjistit přítomnost látky v moči kontrolované osoby.⁶¹

⁵⁹ Zdroj: Bulletin NPC č. 3. 2006

⁶⁰ JURÁKOVÁ, I. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 2000, s. 123.

⁶¹ STRAUS, J. *Metodika vyšetřování drogové kriminality*. 2006, s. 26.

8. PROTIDROGOVÁ POLITIKA STÁTU

Vláda České republiky s ohledem na řešení problému drogové kriminality položila v roce 1993 základy národní protidrogové politiky s tím, že se hlásí k mezinárodním úmluvám OSN o drogách, k Politické deklaraci *o základních principech snižování poptávky po drogách* Zvláštního zasedání Valného shromáždění OSN z června 1998, k závěrům Dublinské konference o podobě budoucí protidrogové strategie EU – *Cesta vpřed* z května 2004 a k programu Světové zdravotnické organizace „*Zdraví pro všechny v 21. století*“. Vláda na roky 2005 – 2009 schválila strategii protidrogové politiky státu⁶² s cílem zapojit do boje proti drogám co největší část veřejnosti.

Národní strategie přichází s hlavními cíly, které má vláda na všech úrovních prosazovat. Především se jedná o propojení na úsecích veřejné správy, státních i nestátních organizací a jejich vzájemná kooperace. Strategie vychází ze situace z posledních let, kdy přes prokazatelné snížení užívání klasických drog (heroinu a pervitinu), které se stabilizovalo, alarmujícím způsobem stoupá spotřeba alkoholu, tabákových výrobků a „tanečních“ drog. Dalším alarmujícím prvkem je dostupnost drog pro mladistvé, která je prakticky neomezená a v souvislosti s poklesem cen je mnohonásobně dostupnější, nežli tomu bylo dříve. Protidrogová politika státu si klade za cíl především snížit užívání všech typů drog nebo jejich případné negativní následky a to snižováním nabídky drog (kontrola prodeje a distribuce legálních a ilegálních drog), snižováním poptávky po drogách (především primární prevencí) a snižování rizik drog spojených s jejich užíváním.

Poradním orgánem vlády České republiky v oblasti drogové problematiky je Rada pro koordinaci protidrogové politiky, která se společně s jednotlivými ministerstvy podílí na realizaci protidrogové politiky. Rada odpovídá za sběr, analýzu a distribuci dat o užívání drog a jeho dopadech. Organizační součástí Rady je Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti (dále jen NMS) to má za úkol metodicky vést státní i nestátní instituce, jež se na sběru dat podílejí. NMS je českým partnerem sítě REITOX, zřízené a

⁶² Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 až 2009, s. 7.

podporované národními vládami a Evropskou unií s cílem monitorovat situaci v oblasti psychotropních látek, připravovat podklady pro kvalifikovaná politická rozhodnutí v této oblasti na národní i evropské úrovni a vyhodnocovat jejich účinnost. NMS je organizační součástí Úřadu vlády České republiky a bylo zřízeno usnesením vlády č. 643 ze dne 19. června 2002. NMS poskytuje garantované, objektivní, kvalitní, přesné a spolehlivé informace o problému drog v ČR. V rámci tzv. *drogového informačního systému* provádí, iniciuje, podílí se na monitorovacích a výzkumných aktivitách.

Věcně příslušnými ministerstvy nesoucími odpovědnost na centrální úrovni jsou: ministerstvo zdravotnictví především za oblast: „*přípravy legislativy týkající se legálního zacházení s návykovými látkami, přípravky a prekurzory*“, ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy především za oblast: „*primární prevence užívání všech typů drog mezi dětmi a mladými lidmi*“, ministerstvo vnitra především za oblast: „*odpovědnosti za regulaci opatření potlačování nabídky ilegálních drog a v obecné rovině odpovědnosti za ochranu veřejného pořádku a potírání kriminality páchané v souvislosti s užíváním všech typů drog*“.⁶³

Policie České republiky má dle zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky dbát na realizaci konkrétních opatření potlačování nabídky ilegálních drog, na kontrolu dodržování zákonných norem, které upravují prodej legálních drog (alkoholu a tabáku), na ochranu veřejného pořádku a bezpečnosti a potírání kriminality páchané v souvislosti s užíváním všech typů drog na všech úrovních. Potlačování nabídky dosahuje zejména odhalováním a potíráním organizovaného drogového zločinu a pouliční drogové kriminality, kontrolou a vymáháním dodržování platných zákonů.

Na boji proti drogové kriminalitě se kromě Policie České republiky podílí Národní protidrogová centrála v čele s plk. JUDr. Jiřím Komorousem. Její předchůdkyní, kterou zřídil tehdejší náměstek federálního ministra vnitra 1. listopadu 1991, byla Protidrogová brigáda Federálního policejního sboru jako historicky první samostatný, protidrogový, specializovaný výkonný útvar policie s celostátní působností⁶⁴. Kvalitativně nový

⁶³ Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 až 2009, s 24.

⁶⁴ Bulletin NPC

historický stupeň předznamenalo datum 1. ledna 1993, rok vzniku České republiky. Došlo ke zrušení nevyhovujícího modelu v oblasti činnosti policie při řešení problematiky omamných a psychotropních látek z konce federace a byla založena jednotná protidrogová centrála Policie České republiky, která se pod názvem ODBOR DROG stala součástí Útvaru organizovaného zločinu Ústředny kriminální policie. Na přelomu roku 1994/95 proběhla reorganizace tehdejší Ústředny kriminální policie v nové útvary. Vedení Policie ČR a resortu MV upravilo organizaci protidrogového výkonu policejní služby tím způsobem, že vytvořilo Národní protidrogovou centrálu, která se stala součástí samostatného Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie. Dne 15. ledna 2001 byla Národní protidrogová centrála (NPC) na základě rozkazu policejního prezidenta vyjmuta z organizační struktury Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu a stala se samostatnou specializovanou jednotkou, odpovědnou především za odhalování a dokumentování organizované drogové kriminality v ČR. Současně je NPC garantem mezinárodní spolupráce v této oblasti, zejména s ohledem na mezinárodní smlouvy, jejichž signatářem je Česká republika. Dne 15. července 2002 vznikly v rámci NPC 4 expozitury a od srpna 2002 další dvě. Sídlí v Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě. NPC reprezentuje a zastupuje policii mimo resort, spolupracuje s Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky a dalšími ústředními orgány státní správy.⁶⁵

---

⁶⁵ <http://www.mvcr.cz/policie/prezentace/npc.html#bulletin>

9. PREVENCE ZNEUŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK

Prevence zneužívání návykových látek musí především působit na mladé lidi, kteří jsou nejvíce ohroženou skupinou. V první řadě je potřeba se zaměřit na zamezení styku mladých lidí s toxikomany. S tím je spojena i spolupráce se školskými zařízeními, policií a hlavně s rodiči dětí. Především je třeba vytvářet vhodný program pro trávení jejich volného času a tím izolovat mladé lidi od skupin, které byť jen s drogami experimentují. Prevence nemá sloužit jen jako ochrana, ale má společnost informovat a také motivovat k tomu, aby se zajímala o danou problematiku. Převážná část společnosti o problému drog ví. V dnešní době není těžké být díky informačním technologiím v obrazu a zajímat se o toto téma, avšak přes dostačující znalosti se společnost od tohoto problému distancuje. Obecně se ve společnosti vytváří model jakéhosi egoismu, kdy pokud nedochází k bezprostřednímu zásahu do práv občana jako jednotlivce, nejeví takový člověk zájem jakkoli se individuálně zajímat o problémy společnosti jako celku. K bezprostředním zásahům do práv občana a konfrontaci mezi ním a toxikomanem dochází nejběžněji v situaci, kdy toxikoman páchá trestnou činnost a tím porušuje individuální zájmy poškozeného.

Jinou možností kriminalistické prevence je tzv. administrativní prevence.⁶⁶ Ta má mít za následek omezení možnosti získat přístup k látkám, které mohou sloužit k výrobě drogy. Jedním z takových administrativních omezení z poslední doby je omezení týkající se uvádění toluenu na trh a do oběhu. Toluen se smí od 15. června 2007 uvádět na trh a do oběhu pouze pokud není určen k prodeji spotřebitelům, tj. nepodnikajícím fyzickým osobám. Tyto látky a přípravky nesmí být volně přístupné v místě, kam má neomezený přístup spotřebitel a bude možné je prodat pouze s dodacím listem, na kterém budou uvedeny identifikační údaje kupující osoby, zejména IČ. Toto omezení je stanoveno bodem 48 části I přílohy č. 2 vyhlášky č. 221/2004 Sb., kterou se stanoví seznamy nebezpečných chemických látek a nebezpečných chemických přípravků, jejichž uvádění na trh je zakázáno nebo jejichž uvádění na trh, do oběhu nebo používání je omezeno. Toluen je však stále nejrozšířenějším zástupcem skupiny inhalačních drog u nás. Je to bezbarvá

⁶⁶ STRAUS, J. *Metodika vyšetřování drogové kriminality*. 2006, s. 45.

kapalina, získává se z ropy, lehkého oleje nebo koksových plynů. Toluen je důležité rozpouštědlo a ředidlo zejména laků. Převážně se inhaluje přímo z lahve, ale obvyklejším způsobem je vdechování (sniffing) výparů toluenu z napuštěné tkaniny. Zneužívání toluenu a ostatních těkavých látek je velmi nebezpečné a dosti podceňované.

Na prevenci se kromě výše zmíněných subjektů podílí ve značné míře i skupiny nevládních organizací, které nejenže provádějí prevenci formou pořádání přednášek pro žáky a studenty, ale hlavní je jejich praktické využití a to především formou aktivní pomoci toxikomanům. V rámci těchto organizací vznikají různá centra, kam mohou toxikomani přicházet a kde se jim dostane pomoci ve formě např. výměnného programu injekčního náčiní a distribuce drobného zdravotnického materiálu, dále poradenství v oblasti infekčních onemocnění, provádění toxikologických testů a v neposlední řadě také psychologické poradny. Velkou výhodou klientů bývá jejich anonymita.

Nejnámějšími organizacemi (nadacemi) jsou DROP IN⁶⁷, který provádí několik programů, jako jsou „streetwork“, jehož cílem je přímý kontakt s pouličními injekčními uživateli nelegálních drog a minimalizace zdravotních, sociálních a kriminálních následků užívání drog těmito uživateli. Dalšími programy jsou např. „XTC program“, který slouží k testování taneční drogy extáze na různých hudebních akcích. Tato činnost se nezřídka jeví jako podpora užívání drog, což je však chybný názor. Nejedná se o cílenou podporu, ale o prevenci a ochranu zdraví uživatele takové drogy, který když už se rozhodne, že si drogu aplikuje, je pro něho lepší vědět, zda droga neobsahuje látky, které by mohly mnohonásobně ohrozit jeho zdraví nežli samotná droga. Programy „mobil street“ jehož činnost spočívá v terénní práci na bytech toxikomanů nebo „centrum následné péče“, což je poradenství a pomoc bývalým uživatelům drog, případně jejich rodinám.

Další jsou např. K-centra⁶⁸, která zajišťují poradenské a terapeutické služby v oblasti drogových závislostí pro uživatele drog (starší 15 let), jejich rodiče a blízké osoby. Státní

---

⁶⁷ <http://www.dropin.cz/>

⁶⁸ www.kcentrum.cz/

instituce poskytující pomoc v oblasti drog jsou např. Centrum adiktologie (Psychiatrická klinika 1. lékařské fakulty a Všeobecné fakultní nemocnice Univerzity Karlovy v Praze).⁶⁹

Významnou funkci v oblasti zvláštní prevence vykonává Probační a mediační služba, která je součástí systému trestní justice. Vznikla schválením zákona č. 257/2000 Sb. a jde o instituci, která se zaměřuje na zprostředkování alternativních způsobů řešení trestné činnosti. Usiluje o nápravu pachatelů a snaží se je motivovat k odpovědnosti za jejich jednání a řešení způsobených škod. Zohledňuje zájmy obětí trestné činnosti a nabízí jim možnosti a informace, jak se zapojit do řešení škod, které jim vznikly při trestné činnosti. Zajímavým inovativním projektem prevence je multimediální „Revolution train“.⁷⁰ V tomto vlaku mají návštěvníci možnost „prožít“ všemi smysly nejen drogové pokušení, ale především jeho tragické následky. Moderní technika, kterou projekt využívá, odpovídá nárokům dnešní mládeže ve věku (12 – 16 let), již je především určen. Vlak přibližuje smutné zážitky, prostředí a život osob závislých na drogách, přibližuje realitu věznic, nemocnic a psychiatrických oddělení pro drogově závislé.

Z tiskové zprávy NMS o situaci ve věcech drog za minulý rok vyplývá, že dochází k poklesu zkušeností s drogami mezi žáky devátých tříd ZŠ. Rozhodně však nelze takový úspěch přičítat „prevenci“, která byla v nedávné době prováděna na vybraných ZŠ, kdy docházelo k testování moči žáků nebo detailnímu prohledávání šatních skříněk. Takový postup nelze označit jako preventivní a je spíše třeba se takovým akcím vyhnout. Nejenže se jedná o velmi závažný zásah do práv dítěte, ale také může v mnoha případech vést k opačnému výsledku a naopak dítě vést k ofenzivnímu postoji.

Nejlepší prevencí je výchovou a aktivním životním stylem v lidech vybudovat přesvědčení, že drogy mají být ze společnosti vytlačeny a pokud je to jen částečně možné aktivně se na takové činnosti podílet.

---

⁶⁹ <http://www.adiktologie.cz/info/cz/1/Centrum-Adiktologie.html>

⁷⁰ <http://train.rrror.vs.glow.cz/cz/>

10. ZÁVĚR

Užívání a zneužívání nelegálních drog s sebou přináší řadu otázek, na které neexistují jednoznačné odpovědi. Na jedné straně je existence svobodné vůle jednotlivce a jeho vlastní rozhodnutí užívat drogy, poddat se jejich z počátku příjemným účinkům a následně se nechat unášet vším, co mu drogy přinesly až do stavu, kdy již svobodná vůle jednotlivce neexistuje a je nahrazena drogou.

Společnost je značně polarizována ve smyslu, jak pohlížet na toxikomany, zda je má společnost chránit, poskytnout jim pomoc nebo zda je má nechat na samém okraji společnosti. Nesporně se však celá společnost musí shodnout na faktu, že výroba a distribuce drog musí být neustále přísně potlačována a přes značné finanční zatížení rozpočtu každého státu je třeba tyto náklady nadále vynakládat. Vzhledem k tomu jaká je ve společnosti situace, není možné si nasazovat růžové brýle a počítat s tím, že se vše vyřeší samo, případně že se nás to vůbec netýká. Je třeba se bránit a nepochybně to lze. Motto letošního Mezinárodního dne proti zneužívání drog a nezákonnému obchodování s nimi, který již od roku 1987 připadá na 26. červen, zní: „*Ovládají drogy tvůj život? Jde o tvůj život. Jde o tvé blízké. Drogy tam nepatří!*“ Nelze nežli souhlasit s vyjádřením Antonia M. Costy, výkonného ředitele Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC), který prioritu vidí v prevenci a léčbě závislostí a dále především ve finanční pomoci rozvojovým státům, kde lidé mnohdy jako jediný zdroj obživy mají právě pěstování a výrobu drog. Otázkou zůstává, jak moc se taková prohlášení změni ve skutečné řešení tohoto problému.

Cílem mé diplomové práce bylo zaměřit se na oblast metodiky vyšetřování drogové kriminality. Snažil jsem se rozebrat jednotlivé segmenty metodiky, jako jsou typické stopy a jednotlivé úkony vyšetřování, tak jak jsou prováděny v praxi. Vzhledem k nepříliš velkému množství literatury, která je k danému tématu k dispozici, jsem musel vycházet i z praxe (např. hlavních líčení, kterých jsem se jako veřejnost měl možnost účastnit na Městském soudě v Brně). Neopomenul jsem ani nejnovější legislativní události, jakými jsou např. návrh nového trestního zákoníku, který bude znamenat velkou změnu po více nežli 40-tileté účinnosti současného trestního zákona a to i v případě drogových trestných

činů. Z důvodu této nové právní normy bude třeba upravit i metodický přístup k vyšetřování těchto trestných činů. Zásadní změnou budou připravovaná vydání nařízení vlády, která navazují na trestní zákoník. Nařízení vlády mají za úkol jasně definovat množství "větší než malé" u jednotlivých typů látek tak, aby občané věděli, co je trestným činem a co ještě přestupkem. Je možné, že předložený vládní návrh nebude přijat, protože někteří poslanci vládní koalice mají na danou problematiku jiný názor a přesto, že se jedná o společensky přínosnou změnu v této zákonné úpravě, je možné, že nový trestní zákoník potká stejný osud jako jeho předchůdce v roce 2006. Přesto však doufám, že se nakonec najde napříč politickým spektrem shoda a nový trestní zákoník se podaří prosadit jak v Poslanecké sněmovně, tak v Senátu ČR. Současně očekávám, že s přijetím nového trestního zákoníku dojde i v metodice vyšetřování drogové kriminality k mnoha změnám. Jasně se určí, jaké množství jednotlivých druhů drog je už trestným činem a jaké množství je pouze přestupkem. Toto zpřesnění usnadní práci orgánům činných v trestním řízení a povede také ke změně vnímání vyšetřování drogové kriminality u laické veřejnosti.

11. POUŽITÁ LITERATURA

Monografické publikace:

- CHMELÍK, J. a kol. *Místo činu a znalecké dokazování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2005.
- JURÁKOVÁ, I. *Trestněprávní postih toxikomanů*. 1. vyd. MU Brno: MIKADA, 2000.
- KALINA, K. a kol. *Drogy a drogové závislosti* 1. díl. 1. vyd. Praha: Úřad vlády ČR, 2003.
- KALINA, K. a kol. *Drogy a drogové závislosti* 2. díl. 1. vyd. Praha: Úřad vlády ČR, 2003.
- KONRÁD, Z. a kol. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 1996.
- KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005.
- MIOVSKÝ, M. a kol. *Vězeňství a nelegální drogy (sborník textů)*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády ČR, 2003.
- MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J.: *Kriminalistika 2*. přepracované a doplněné vydání, Praha: C. H. Beck, 2004.
- PÁLENÍČEK, T. a kol. *Nové syntetické drogy – charakteristika a hlavní rizika*. 1. vyd. Praha: Úřad Vlády ČR, 2004.
- PORADA, V. a kol. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007.
- SOTOLÁŘ, A., PÚRY, F., ŠÁMAL, P. *Trestná činnost spojená se zneužíváním drog a formy jejího řešení*. Praha: Institut vzdělávání Ministerstva spravedlnosti ČR, 2002.
- STRAUS, J. *Metodika vyšetřování drogové kriminality*. 1.vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2006.
- ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. a kol. *Drogy – vybrané kapitoly*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 2005.
- ŠTABLOVÁ, R. a kol. *Návykové látky a kriminalita*. 1. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 1995.
- VIŠŇOVSKÝ, P. *Bludný kruh toxikomanií*. Hradec Králové: E.I.A. – Ekonomická a informační agentura, 1998.
- ZÁBRANSKÝ, T. a kol. *Drogy na předpis*, Praha: Votobia, 1998.

Články, periodika:

- *Bulletiny Národní protidrogové centrály*. Policie České republiky. Služby kriminální policie a vyšetřování. Praha. Vychází čtvrtletně. Ročníky 2000 - 2007.

Internetové stránky:

- *Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogové závislosti [online]*. Dostupné z: <http://www.emcdda.europa.eu/> (poslední návštěva dne 3. dubna 2008).
- *Právo [online]*. Dostupné z: <http://www.skerko.estranky.cz/clanky/marihuana-fakta/marihuana> (poslední návštěva dne 3. dubna 2008).
- Vaculík, Radim. *Právo [online]*. Dostupné z: http://www.novinky.cz/krimi/za-marihuanu-maji-byt-mirnejsi-tresty_121472_bp89f.html (poslední návštěva dne 3. dubna 2008).
- *Od února bude v ČR k dispozici nový lék pro závislé na heroinu [online]*. Dostupné z: http://www.ceskenoviny.cz/vyhledavani/index_view.php?id=291525 (poslední návštěva dne 3. dubna 2008).
- *Ministerstvo vnitra ČR*. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz> (poslední návštěva dne 3. dubna 2008).
- *DROP IN*. Dostupné z: <http://www.dropin.cz> (poslední návštěva dne 3. dubna 2008)
- *REVOLUTION TRAIN*. Dostupné z: <http://train.rtror.vs.glow.cz/cz/> (poslední návštěva dne 3. dubna 2008).
- *Národní protidrogová centrála Služby kriminální policie a vyšetřování*. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/policie/prezentace/npdc.html#bulletin> (poslední návštěva dne 3. dubna 2008).
- *Drogy-info - informační portál o ilegálních a legálních drogách*. Dostupné z: <http://www.drogy-info.cz/> (poslední návštěva dne 3. dubna 2008)
- *Nejvyšší soud ČR*. Dostupné z: <http://www.nsoud.cz/rozhod.php> (poslední návštěva dne 3. dubna 2008).

Další zdroje:

- Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 – 2009.
- Stav drogové problematiky v Evropě – zpráva Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA) za rok 2007.
- Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2006.
- Výroční zpráva Národní protidrogové centrály za rok 2007.
- Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v r.
- Zpráva mezinárodního výboru pro kontrolu drog ze dne 5. března 2008.
- Vládní návrh trestního zákoníku, důvodová zpráva – sněmovní tisk č. 410

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Statistický přehled drogové kriminality od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007

Trestný čin			Celkem	Objasněno		Spácháno skutků			
	Zjištěno	Ukončeno prověřování	V prořování	Počet	Dodatečně	Pod vlivem	Recidivisté	Nezletilí 1-14 let	Mladiství 15-17 let
Nedovolená výroba a držení OPL §187 §187a §188	2 216	2 042	193	1 981	42	124	1 041	56	121
Šíření toxikomanie §188a	59	55	4	53	2	3	19	7	11

Zdroj: http://www.mvcr.cz/statistiky/krim_stat/2007/index.html

Příloha č. 2

Orientační ceny drog v roce 2007:

OPL	cena v Kč/gram		cena v Kč/gram	
	pouliční prodej ¹⁾	o ²⁾	prodej ve velkém ¹⁾	o ²⁾
Amfetamin (g)	500 - 1500	993	500 - 1000	700
Extáze (tbl)	80 - 500	213	30 - 200	109
Hašiš	100 - 500	256	50 - 300	159
Heroin	800 - 2000	1100	400 - 1500	828
Kokain	1200 - 3500	2056	1200 - 2000	1875
LSD/Halucinogeny	20 - 300	177	20 - 200	119
Marihuana ³⁾	20 - 350	174	20 - 250	127
Marihuana - 1 joint	10 - 20	15	-	-
Metamfetamin	500 - 4000	1131	500 - 1500	801
Opium	100	100	50 - 100	68
Subutex 2mg	100 - 200	163	50 - 100	75
Subutex 8mg	200 - 500	275	150 - 200	183
Toluen (kg)	-	-	-	-

¹⁾ rozpětí cen dle údajů uvedených jednotlivými okresy

²⁾ průměr vypočítaný ze všech cen uvedených jednotlivými okresy

Zdroj: Národní protidrogová centrála Služby kriminální policie a vyšetřování
<http://www.mvcr.cz/policie/npdc/statistiky/statistiky2007.pdf>

Příloha č. 3

Tabulka orientačních hodnot množství „většího než malého“ pro potřeby státních zastupitelství (dle pokynu nejvyšší státní zástupkyně č. 6/2000).

Druh	Množství větší než malé (v gramech)	Větší rozsah (v gramech)
Heroin	0,15 Heroin HCl (asi 5 dávek po 30 mg)	1,5 Heroin HCl (asi 30 dávek po 50 mg)
Morfin	0,3 Morfin HCl (asi 10 dávek po 30 mg)	4,5 Morfin HCl (asi 45 dávek po 100 mg)
Metadon	0,3 (asi 10 dávek po 30 mg)	4,5(asi 45 dávek po 100 mg)
Kokain	0,25 kokain HCl (asi 10 dávek po 50 mg)	5 kokain HCl (asi 100 dávek po 50 mg)
THC (marihuana, hašiš)	0,3 (asi 10 dávek po 30 mg)	7,5 (asi 250 dávek po 30 mg)
LSD	0,0005 (asi 10 dávek po 50 mikrog.)	0,006 (asi 120 dávek po 50 mikrog)
MDMA a homology (MDEA, MDA, MDBD)	1 MDMA - base (asi 10 dávek po 100 mg)	24 MDMA - base (asi 240 dávek po 100 mg)
Amfetamin	0,5 amfetamin - base (asi 10 dávek po 50 mg)	10 amfetamin - base(asi 200 dávek po 50 mg)
Metamfetamin (pervitin)	0,5 (asi 10 dávek po 50 mg)	10(asi 200 dávek po 50 mg)
Psilocybin (lysohlávky)	0,05 (asi 5 dávek po 10 mg)	3(asi 300 dávek po 10 mg)

Zdroj: http://www.drogy-info.cz/index.php/info/drogy_a_zakon/zakon_pod_lupou/mnozstvi_vetsi_nez_male

